

Penitentiaire inrichting Sint Maarten

*Een onderzoek naar de rechtspositie van gedetineerden
en personeel & organisatie*

Penitentiaire inrichting Sint Maarten

Opdrachtgever: Raad voor de rechtshandhaving

Augustus 2016

Inhoudsopgave

Lijst met gebruikte afkortingen	6
Voorwoord	7
Samenvatting en aanbevelingen	9
Summary and recommendations	11
1. Inleiding	15
1.1 Inleiding en aanleiding	15
1.2 Doelstelling	15
1.3 Probleemstelling en onderzoeksvragen	16
1.4 Toetsingskader	16
1.5 Onderzoeksaanpak en -methode	16
1.6 Afbakening	17
1.7 Leeswijzer	17
2. Achtergrond	19
2.1 Inleiding	19
2.2 CPT bezoek 2007	19
2.3 Plan van aanpak gevangeniswezen (2010)	19
2.3.1 Rapportages Voortgangcommissie (>2011)	19
2.3.2 Conferentie plannen van aanpak gevangeniswezen en Korps Politie Sint Maarten	20
2.4 Rapporten Raad voor de rechtshandhaving	20
2.4.1 Beveiliging van en veiligheid in de detentieinrichtingen Sint Maarten (2014)	20
2.4.2 Detentiecapaciteit in Sint Maarten (2013)	20
2.5 Renovatie Pointe Blanche	21
2.6 CPT bezoek 2014	21
2.5.1 Monitoring aanbevelingen CPT (>2016)	21
3. Rechtspositie	23
3.1 Inleiding	23
3.2 Rechtmatige insluiting	23
3.2.1 Criterium Raad	23
3.2.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten	23
3.2.3 Bevindingen	23
3.2.4 Conclusie	24
3.2.5 Aanbevelingen	25
3.3 Huisregels	25
3.3.1 Criterium	25
3.3.2 Bevindingen	25
3.3.3 Conclusie	26
3.3.4 Aanbeveling	26
3.4 Activiteitenprogramma	26
3.4.1 Criterium	26
3.4.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten	26
3.4.3 Bevindingen	26
3.4.4 Conclusie	29
3.4.5 Aanbeveling	30

3.5	Accommodatie en hygiëne	30
3.5.1	Criterium	30
3.5.2	Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten	30
3.5.3	Bevindingen	31
3.5.4	Conclusie	31
3.5.5	Aanbeveling	32
3.6	Voeding en winkel	32
3.6.1	Criterium	32
3.6.2	Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten	32
3.6.3	Bevindingen	32
3.7	Maatschappelijk contact	33
3.7.1	Criterium	33
3.7.2	Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten	33
3.7.3	Bevindingen	34
3.7.4	Conclusie	34
3.8	Toegang zorg	35
3.8.1	Criterium	35
3.8.2	Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten	35
3.8.3	Bevindingen	36
3.8.4	Conclusie	37
3.8.5	Aanbeveling	37
3.9	Sancties en maatregelen	38
3.9.1	Criterium	38
3.9.2	Bevindingen	38
3.9.3	Conclusie	38
3.9.4	Aanbeveling	38
3.10	Klachtafhandeling en toezicht	39
3.10.1	Criterium	39
3.10.2	Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten	39
3.10.3	Bevindingen	39
3.10.4	Conclusie	40
3.10.5	Aanbeveling	40
3.11	Conclusie Rechtspositie	41
4.	Personeel en organisatie	43
4.1	Inleiding	43
4.2	Personele zorg	43
4.2.1	Criterium	43
4.2.2	Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten	43
4.2.3	Bevindingen	43
4.2.4	Conclusie	45
4.2.5	Aanbeveling	46
4.3	Communicatie	46
4.3.1	Criterium	46
4.3.2	Bevindingen	46
4.3.3	Conclusie	47
4.3.4	Aanbeveling	47

4.4	Integriteit	47
4.4.1	Criterium	47
4.4.2	Bevindingen	47
4.4.3	Conclusie	47
4.5	Evaluatie	48
4.5.1	Criterium	48
4.5.2	Bevindingen	48
4.5.3	Conclusie	48
4.5.4	Aanbeveling	48
4.6	Conclusie organisatieaspecten	48
5.	Monitoring CPT-aanbevelingen	51
	Bijlage 1: Lijst van gebruikte (inter)nationale wetgeving en normen	55

Lijst met gebruikte afkortingen

Afkorting	Betekenis
CPT	European Committee for the prevention of torture and inhuman or degrading treatment or punishment
CvT	Commissie van Toezicht
ET	Elektronisch toezicht
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
FOBA	Forensische observatie en begeleidingsafdeling
HVB	Huis van Bewaring
IVenJ	Inspectie Veiligheid en Justitie
JIS	Justitieel Informatie Systeem
JVO	Justitieel Vierpartijenoverleg
MHF	Mental Health Foundation
MvJ	Minister van Justitie
OM	Openbaar Ministerie
P.i.	Penitentiaire Inrichting
Pointe Blanche gevangenis	Pointe Blanche gevangenis en Huis van Bewaring
Raad	Raad voor de rechtshandhaving
SJIB	Stichting Justitiële Instellingen Bovenwinden
SZV	Uitvoeringsorgaan Sociale en Ziektekosten Verzekeringen
VI	Voorwaardelijke invrijheidstelling
WvSr	Wetboek van Strafrecht

Voorwoord

In zijn Jaarplan 2016 heeft de Raad voor de rechtshandhaving (hierna: de Raad) vastgelegd welke onderzoeken in 2016 worden uitgevoerd. Bij de totstandbrenging van het jaarplan is rekening gehouden met een verzoek van het Justitieel Vierpartijen Overleg uit 2015 met betrekking tot de monitoring van de CPT aanbevelingen. In 2016 heeft de Raad aan dat verzoek beantwoord middels aankondiging van een drietal onderzoeken in 2016 en 2017. Het onderhavige onderzoek is het eerste van drie onderzoeken en betreft de gevangenis en huis van bewaring te Pointe Blanche, waarbij is gekeken naar de onderwerpen rechtspositie en personeel & organisatie.

De Raad maakt zich ernstige zorgen over de huidige situatie van de gevangenis en huis van bewaring. Ten aanzien van beide onderwerpen is de Raad genoodzaakt te concluderen dat de inrichting nog ver verwijderd is van een niveau, waarvan kan worden gezegd dat het voldoet aan (inter-)nationaal gestelde wet- en regelgeving en (CPT) normen.

De huidige problematiek gaat de gevangenis organisatie ver te boven. In verband hiermee wijst de Raad op de ernstige gevolgen die deze problematiek zal vormen voor het land Sint Maarten en het Koninkrijk als geheel. De Raad dringt daarom sterk aan op actie op zeer korte termijn.

Net als bij eerdere onderzoeken van de Raad het geval was, werkten de betrokken organisaties en personen op constructieve wijze mee aan het onderzoek. De Raad dankt de personen die zijn benaderd nogmaals zeer hartelijk voor hun medewerking.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

mr. Th.P.L. Bot, voorzitter
mr. G.H.E. Camelia
mr. F.E. Richards

Samenvatting en aanbevelingen

Samenvatting

Inleiding

Sinds 2007 is er door verschillende organisaties onderzoek gedaan naar de omstandigheden in de Pointe Blanche gevangenis en huis van bewaring te Sint Maarten. Daarbij werden reeds toen bij herhaling (ernstige) tekortkomingen geconstateerd. Meermalen zijn aanbevelingen gedaan ter verbetering van de situatie. Vanaf 2013 heeft de Raad voor de rechtshandhaving inspecties verricht bij de gevangenis en het HvB. In de daarvan verschenen rapporten deed de Raad een twintigtal aanbevelingen. Alhoewel er medio 2013 een aanvang is gemaakt met renovatiewerkzaamheden en de eerste fase is afgerond, zijn de overige plannen anno 2016 langdurig gestagneerd. Aan de verdere opvolging van aanbevelingen is evenmin gevolg gegeven. Het beoogde resultaat werd daarmee derhalve niet bereikt.

In de laatste inspectie (oktober 2016) van de Pointe Blanche gevangenis en huis van bewaring in Sint Maarten, constateert de Raad dat de gevangenis nog steeds geen vooruitgang boekt op cruciale terreinen. Het land Sint Maarten voldoet anno 2016 op veel aspecten niet of onvoldoende aan (minimale) (inter-)nationaal gestelde eisen en standaarden ten aanzien van de gevangenis. Met de huidige stand van zaken is er geen zicht op verbetering.

Incidenten

Het voorvallen van meerdere (ernstige) incidenten hadden als een wake up call kunnen dienen om actie te ondernemen. De laatste incidenten uit 2016 betreffen een liquidatie met een vuurwapen binnen de gevangenis alsmede de ontsnapping van een zeer gevaarlijke crimineel.

Zelfs nu de basale veiligheid van zowel het personeel als de gevangenen direct gevaar loopt, lijken deze signalen het tij niet te kunnen keren. De Raad vraagt zich derhalve openlijk af wat nodig is, om dat wel te bewerkstelligen.

Inspectie Raad

Tijdens zijn inspectie heeft de Raad op basis van negen criteria gekeken naar de rechtspositie van gedetineerden. Met betrekking tot twee criteria wordt voldaan aan de gestelde eisen en normen. Voor de overige zeven criteria geldt dat er (flink) ruimte is voor verbetering, waarbij voor vier criteria geldt dat zij voor verbetering sterk afhankelijk zijn van de ingebruikname van het Justitieel Informatie Systeem. De Raad maakt zich het meeste zorgen om de criteria met betrekking tot het activiteitenprogramma, de sancties en het beklag. De Raad concludeert dat de rechtspositie van gedetineerden over het algemeen genomen aldus niet tot onvoldoende is gewaarborgd in de Pointe Blanche gevangenis en huis van bewaring. De Raad benadrukt dat op korte termijn aandacht dient te zijn voor de verschillende onderwerpen om aan de (inter)nationale wetgeving en standaarden te voldoen.

Voor wat betreft het aspect Personeel & Organisatie bekeek de Raad 4 criteria: personele zorg, communicatie, integriteit en evaluatie. Het tekort aan personeel en opleiding, het gebrek aan communicatie, het integriteitsbeleid dat immer nog in conceptvorm verkeert, het ontbreken van een duidelijke koers van de gevangenis en de rol van de medewerkers daarbij beïnvloeden het functioneren van de organisatie als geheel nadelig en hebben een negatief effect op de kwaliteit van het primaire detentieproces. De Raad meent dat ook hier op korte termijn actie ondernomen moet worden om weer een gezonde organisatie en werk- en leefomgeving te kunnen creëren. De gevangenis voert niet periodiek evaluaties uit waardoor het niet actief is en niet in staat is om regelmatig haar eigen functioneren te beoordelen.

CPT

In zijn inspectie in Sint Maarten betreffende de aspecten rechtspositie en Personeel & Organisatie heeft de Raad dertien aanbevelingen van het CPT betrokken. Uit het voorgaande concludeert de Raad dat het Land Sint Maarten aan vrijwel geen een van de aanbevelingen van het CPT heeft voldaan. Als gevolg hiervan doet de Raad in zijn inspectie aanbevelingen, waaronder de opvolging van de aanbevelingen van het CPT.

Conclusie

De bestuurlijke aandacht die in elk geval nodig is, blijkt vaak een waan van de dag en leidt niet tot maatregelen.

Het moet overduidelijk zijn dat de problematiek van de gevangenis de organisatie ver te boven gaat en die niet het hoofd kan bieden. Zelfs basale zaken die onmisbaar zijn voor de gesloten setting van een gevangenis ontbreken: van een functionele muur om het gevang, goed werkende sloten en werkende veiligheidsapparatuur, tot aan zaken die de organisatie van de gevangenis nodig heeft om een gezonde leef- en werkklimaat te bewerkstelligen.

De bevindingen en conclusies in deze inspectie, vormen een ernstige bedreiging voor de rechtsorde. De Raad wijst voorts op de ernstige gevolgen die deze problematiek zal vormen voor het land Sint Maarten en het Koninkrijk als geheel.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van zijn onderzoek doet de Raad de volgende aanbevelingen aan de minister van Justitie:

Aan de minister van Justitie:

1. Zorg ervoor dat de gevangenis op korte termijn daadwerkelijk kan gaan werken met het JIS zodat dit onder meer het insluitingsproces, de registratie en de berekening van de einddatum ten goede komt.
2. Bevorder dat alle insluitingsdocumenten tijdig voorhanden zijn.
3. Leg het proces rond het vaststellen dan wel verifiëren van de identiteit van de gedetineerde vast, inclusief de wijze waarop en de middelen waarmee dit plaatsvindt.
4. Stel de huisregels conform de wet ook in het Spaans op.
5. Besteedt bij de beschrijving van het intakeproces aandacht aan het informeren van de gedetineerde en registratie daarvan.
6. Actualiseer de bibliotheek met in ieder geval actuele juridische bronnen en onderzoek of een samenwerkingsverband met de plaatselijke bibliotheek mogelijk is.
7. Onderzoek of het wenselijk is om beleid vast te stellen over (financiële) compensatie van de gedetineerde in het geval het werk buiten zijn schuld om uitvalt. Indien het wenselijk wordt bevonden, stel dan beleid vast.
8. Bevorder dat de nieuwbouw plaatsvindt, zodat de Sint Maartense gevangenis (ruimer) gaat voldoen aan de (inter-)nationaal geldende wet- en regelgeving en normen.
9. Zorg ervoor dat de mankementen met betrekking tot de celsloten daadwerkelijk op zeer korte termijn worden verholpen.
10. Draag zorg voor stoelen in de cellen.
11. Onderzoek of er op korte termijn een geestelijk verzorger in dienst kan worden genomen.
12. Draag zorg dat sanctionering altijd plaatsvindt door een daartoe bevoegde functionaris.
13. Draag binnen afzienbare tijd zorg voor opschoning van het personeelsbestand.
14. Draag zorg voor een werkend ziekteverzuimbeleid.
15. Bewerkstellig vastlegging van een formele communicatiestructuur die zowel de interne als externe communicatie ten goede komt.
16. Evalueer periodiek de verschillende aspecten van het functioneren van de gevangenis en stel zo nodig op basis van het resultaat beleid en uitvoering bij.
17. Bevorder dat de Commissie van Toezicht tweemaal per jaar verslag uitbrengt over haar werkzaamheden.
18. Draag zorg voor opvolging van de aanbevelingen van het CPT.

Summary and recommendations

Summary

Introduction

Since 2007 various organizations researched the conditions in the Pointe Blanche prison and remand center in Sint Maarten. All reports revealed (severe) shortcomings. On several occasions recommendations were made to improve the situation. From 2013, the Law Enforcement Council also inspected the prison and the remand prison. In those reports the Council made twenty recommendations. Although renovation of the prison begun mid-2013 and the first phase was completed, the other plans were still on hold in the year 2016. Further follow-up of other recommendations were not given. The intended results were not achieved and the process has stalled.

In the last inspection (October 2016) of the Pointe Blanche prison and remand center in St. Maarten, the Council notes that the prison is still not making any progress in key areas. In 2016 the country St. Maarten does still not (sufficiently) meet (inter-)national (minimal) requirements and standards regarding the prison. When considering the current state of affairs, there is no prospect of improvement.

Incidents

Serious incidents could have served as a wakeup call to initiate action. The latest incidents in 2016 consist of an assassination with the use of a firearm within the facility and an escape by a very dangerous criminal. Even though the basic safety of both staff and prisoners is in imminent danger, these signals do not seem to be able to turn the tide. The Council therefore openly wonders what is needed to achieve this.

Inspection Council

During his inspection, the Council inspected the legal status of prisoners on the basis of nine criteria. Compliance was concluded with regards to two criteria. For the remaining seven criteria the Council found that there is (more) room for improvement. For this improvement, four of the seven criteria are highly dependent of the actual usage of the Judicial Information System. The Council is most concerned about the criteria relating to the activities program, the sanctions and the complaint procedure. In general, the Council concludes that the legal status of prisoners is not or not sufficient guaranteed in the Pointe Blanche prison and remand center. The Council stressed that in the short term the focus should be on the different topics to meet the (inter-)national laws and standards.

Regarding the aspect of personnel and organization the Council looked at four criteria: personnel, communication, integrity and evaluation. The shortage of personnel and training, the lack of communication, the integrity policy which is still in draft form, the lack of a clear direction of the prison and the role of the employees thereby have an adverse effect on the functioning of the organization as a whole and a negative effect on the quality of the primary process of detention. The Council believes that this also should be taken up in the short term to create a healthy organization and working environment. The prison does not carry out periodic evaluations. As a result it is not active and unable to regularly assess its own performance.

CPT

The Council has involved thirteen recommendations of the CPT in his inspection in St. Maarten on the aspects legal status of detainees and personnel & organization. From the aforementioned, the Council concludes that the country Sint Maarten virtually has met none of the CPT's recommendations. As a result, the Council made recommendations in its recent inspection, including follow-up of the CPT's recommendations.

Conclusion

The attention by the administration that is needed, often seems a spur of the moment and does not lead to action.

It should be obvious that the problems that the prison is facing, go far beyond the reach of that organization and with which the prison cannot cope. Even basic things that are essential for the closed setting of a prison are missing: a functional wall around the prison, functioning locks and working safety equipment, to things that the organization of the prison needs to ensure a healthy living and working environment.

The findings and conclusions in this inspection, pose a serious threat to the rule of law. The Council also point out the serious consequences of these problems for the country St. Maarten and the Kingdom as a whole.

Recommendations

1. In the short term, make sure that the prison can actually work with the JIS for the benefit of the incarceration process of the prisoner, the registration and the calculation of the release date.
2. Encourage that all legal documents pertaining the incarceration are available on time.
3. Document the process regarding identifying or verifying the identity of the detainee including the manner and means by which this must be carried out.
4. Draft the house rules in Spanish in accordance with the law.
5. Pay attention to informing the detainee and registration thereof in the description of the intake process.
6. Update the library with at least up to date legal resources and research and find out if a collaboration with the local library is possible.
7. Assess whether it is desirable to adopt policy on (financial) compensation of the detainee in case work is cancelled beyond his own fault. If it is considered desirable make a policy.
8. Stimulate that the new construction on the Pointe Blanche prison takes place, in order to assure more compliance of the Sint Maarten prison with the (inter-)national applicable laws, regulations and standards.
9. Arrange that the malfunction of the cell locks will be fixed as soon as possible.
10. Provide chairs in the cells.
11. Assess if a chaplain can be employed in the short term.
12. Make sure that sanctioning is always carried out by an authorized official.
13. Assess and restructure the workforce within the near future.
14. Establish a working policy on absenteeism.
15. Establish a written formal communication structure that benefits both the internal and external communication.
16. Periodically evaluate the various aspects of the functioning of the prison and if necessary, adjust the policy and implementation based on the results.
17. Encourage that the Supervisory Committee reports on its activities twice a year.
18. Follow-up on the implementation of the recommendations made by the CPT.

Inleiding

1.1 Inleiding en aanleiding

Ingevolge artikel 3, eerste lid, onder b van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving vallen onder het toezicht van de Raad voor de rechtshandhaving (de Raad) die instellingen en inrichtingen waar vrijheidsstraffen en vrijheidsbeperkende maatregelen ten uitvoer worden gelegd.

In mei 2014 heeft het *European Committee for the prevention of torture and inhuman or degrading treatment or punishment* (het CPT) een bezoek gebracht aan Aruba, Bonaire, Curaçao en Sint Maarten. Naar aanleiding van het bezoek heeft het CPT verschillende aanbevelingen gedaan ten aanzien van de verschillende (ei)landen.

Naar aanleiding van het Justitieel Vierpartijenoverleg (het JVO) van 8 juni 2015 hebben de ministers van (Veiligheid en) Justitie gezamenlijk aan de Raad voor de rechtshandhaving en de inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) verzocht om de opvolging van de aanbevelingen van het CPT te monitoren aan de hand van een eenduidig normenkader en rapportageformat. Hierbij heeft Aruba het aanbod van Nederland om de IVenJ in te zetten voor de monitoring van de aanbevelingen betreffende Aruba aanvaard. Het JVO gaf als wens aan tussentijds geïnformeerd te willen worden over de bevindingen en dat het graag medio 2017 een gezamenlijke rapportage tegemoet ziet.

De Raad onderschrijft het belang van structureel toezicht op instellingen en inrichtingen waar vrijheidsstraffen en vrijheidsbeperkende maatregelen ten uitvoer worden gelegd. Toezicht daarop behoort tot de wettelijke taak van de Raad. De Raad besloot daarom aan het verzoek tot monitoring van de aanbevelingen van het CPT tegemoet te komen met inachtneming van zijn wettelijke taken. Dit betekent dat het verzoek is geïncorporeerd in de reguliere activiteiten van de Raad. Bij de keuze voor onderzoeken, de planning en uitvoering van de Raad zijn de CPT-normen betrokken in het door de Raad opgestelde toetsingskader van de desbetreffende onderzoeken.

De Raad heeft op basis van (inter) nationale normen zoals de standard minimum rules van de VN en de wet- en regelgeving van de onderscheiden landen een toetsingskader opgesteld. Het gehele toetsingskader bestaat uit zes aspecten: rechtspositie, omgang met gedetineerden, interne veiligheid, maatschappijbeveiliging, maatschappelijke reïntegratie en personeel & organisatie (zie verder onder 1.4). De Raad heeft besloten om drie onderzoeken uit te voeren, één in 2016 en twee in 2017.

Dit eerste onderzoek heeft betrekking op de aspecten rechtspositie en Personeel & Organisatie. Voor het aspect rechtspositie is gekozen omdat de basis goed moet zijn uit oogpunt van rechtsbescherming van de gedetineerde. Daarnaast zijn er aspecten die een effect kunnen hebben op de kwaliteit van het primaire proces en daarmee ook op de rechtspositie van gedetineerden. Vandaar dat de Raad ook het aspect Personeel & Organisatie beziet. De onderzoeken in de verschillende landen zijn deels gelijktijdig uitgevoerd.¹

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is na te gaan in hoeverre de penitentiaire instelling in Sint Maarten voldoet aan (internationale) wet- en regelgeving en normen op de aspecten rechtspositie en Personeel en Organisatie.

¹ De eerste inspectie naar het gevangeniswezen in Aruba zal in 2017 uitgevoerd worden.

1.3 Probleemstelling en onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Hoe is het gesteld met de rechtspositie van justitiabelen, de kwaliteit en inzet van medewerkers en het functioneren van de organisatie in de detentievoorziening van Sint Maarten?

De deelvragen luiden als volgt:

1. Welke rechten voor justitiabelen zijn geborgd in wet- en regelgeving en normen?
2. Hoe worden zij in de inrichtingen toegepast?
3. Welk beleid en/of uitgangspunten hanteert de inrichting voor de kwalitatieve en kwantitatieve inzet van medewerkers?
4. Welk beleid en/of uitgangspunten hanteert de inrichting ten aanzien van de organisatie-items communicatie, integriteit en evaluatie?

1.4 Toetsingskader

In deze inspectie bestaat het toetsingskader uit de volgende twee aspecten:²

1. Rechtspositie (bijbehorende criteria: rechtmatige insluiting, huisregels, activiteitenprogramma, accommodatie, voeding en winkel, maatschappelijk contact, toegang zorg, sancties en maatregelen en beklag).
2. Personeel & Organisatie (bijbehorende criteria: personele zorg en -inzet, communicatie, integriteit en evaluatie).

Voor dit onderzoek maakt de Raad – voor het aspect rechtspositie – gebruik van een toetsingskader dat is gebaseerd op (inter) nationale normen zoals de standard minimum rules van de VN en de wet- en regelgeving van Sint Maarten op het terrein van de tenuitvoerlegging van sancties. Voor het aspect personeel maakt de Raad gebruik van een aantal door hem geformuleerde verwachtingen op het terrein van behoorlijk bestuur.

1.5 Onderzoeksaanpak en -methode

Voor het onderzoek heeft de Raad feitelijke gegevens door documentonderzoek vooraf verzameld en hield de Raad observaties in de inrichting en interviews met functionarissen en gedetineerden. De Raad hanteerde daarbij vooraf opgestelde vragen- en checklijsten. De op deze wijze verzamelde gegevens zijn afgezet tegen het toetsingskader en dat leidde tot oordelen en conclusies.

² Het gehele toetsingskader bestaat uit zes aspecten:

1. Rechtspositie (bijbehorende criteria: rechtmatige insluiting, huisregels, activiteitenprogramma, accommodatie, voeding en winkel, maatschappelijk contact, toegang zorg, sancties en maatregelen en beklag).
2. Omgang met gedetineerden (bijbehorende criteria: screening, bejegening en rapportage en documentatie).
3. Interne veiligheid (bijbehorende criteria: preventie en beheersing van calamiteiten, agressiebeheersing en drugsontmoediging).
4. Maatschappijbeveiliging (bijbehorende criteria: beveiligingsvoorzieningen en -toezicht, vrijhedenbeleid en voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.).
5. Maatschappelijke reïntegratie (bijbehorende criteria: voorbereidende nazorg, reïntegratietrajecten).
6. Personeel & Organisatie (bijbehorende criteria: personele zorg en -inzet, communicatie, integriteit en evaluatie).

1.6 Afbakening

De Raad richt zich in dit onderzoek op de gesloten instelling waarin straffen en maatregelen voor volwassenen ten uitvoer worden gelegd.

1.7 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk één wordt in hoofdstuk twee een achtergrond schets gegeven. Vervolgens bevatten de hoofdstukken drie en vier de onderzoeksresultaten, analyses, conclusies en aanbevelingen. Ten slotte wordt in hoofdstuk vijf een nabescherwing gegeven.

2

Achtergrond

2.1 Inleiding

De penitentiare inrichting te Pointe Blanche is reeds veelvuldig onderwerp van onderzoek geweest. Verscheidene onderzoeken hebben tot plannen en/of aanbevelingen geleid. Hieronder wordt kort ingegaan op een aantal voor de gevangenis en huis van bewaring relevante plannen en onderzoeken.

2.2 CPT bezoek 2007

Het CPT heeft in 2007 een bezoek gebracht aan inrichtingen en instellingen in de Nederlandse Antillen en Aruba. In het rapport werden onder meer ernstige tekortkomingen gerapporteerd inzake de penitentiare inrichting Pointe Blanche.

Monitoring aanbeveling CPT (>2008)

In navolging op het rapport van het CPT van 2007 heeft de Rijksministerraad de gouverneurs van beide landen verzocht halfjaarlijks te rapporteren over de implementatie en uitvoering van de te nemen verbeteringen. Daartoe hebben een tweetal deskundigen³ van de gouverneurs opdracht gekregen om onder meer in Sint Maarten toe te zien op de implementatie en uitvoering van de aanbevelingen ter verbetering van de bestaande detentiesituatie. De deskundigen hebben in augustus 2008 een nulmeting verricht. Vervolgens zijn rapportages uitgebracht van de bezoeken in mei 2009, februari 2010, juli 2011 en januari 2013. In het laatste rapport constateren de onderzoekers (ernstige) tekortkomingen: in bouwkundige zin, bij de bejegening van gedetineerden en op het gebied van veiligheid van personeel. Echter constateren de onderzoekers ook dat ondanks alle problemen, waaronder op het gebied van financiën en het gebrek aan (voldoende gekwalificeerd) personeel, op een deel van de aanbevelingen enige vooruitgang wordt geboekt, zoals met de renovatie van de gevangenis te Pointe Blanche.

2.3 Plan van aanpak gevangeniswezen (2010)

Naar aanleiding van het rapport 'Toetsing overheidsapparaten Curaçao en Sint Maarten' van de toetsingscommissie, is in juni 2010 een plan van aanpak gevangeniswezen vastgesteld. Hierna zijn in augustus 2010 wijzigingen opgenomen in het addendum plan van aanpak gevangeniswezen. In het addendum is onder meer opgenomen dat vanaf 2011 (opfris) trainingen zoals integrale basisvaardigheden en praktisch penitentiair optreden zullen plaatsvinden van de medewerkers met gedetineerden contact.

2.3.1 Rapportages Voortgangscommissie (>2011)

De Voortgangscommissie monitort op basis van de 'Samenwerkingsregeling waarborging plannen van aanpak landstaken Curaçao en Sint Maarten' onder meer de voortgang van de uitvoering van het plan van aanpak gevangeniswezen. De commissie rapporteert een keer per kwartaal aan het ministerieel overleg. Inmiddels zijn 23 rapportages verschenen.

In zijn rapportages⁴ uit de Voortgangscommissie meerdere malen zijn bezorgdheid omtrent de gevangenis te Pointe Blanche. De commissie geeft aan dat de personele situatie zeer zorgelijk blijft en dat vacatures, onder meer in het managementteam, onvold blijven wegens een tekort aan financiën. Dit komt de gezagsverhoudingen binnen de gevangenis niet ten goede.

Voorts rapporteert de commissie dat het integriteitsplan nog immer in concept vorm verkeert en nog steeds ter goedkeuring bij het ministerie van Justitie ligt.

³ Laatstelijk Vegter en Pesselse

⁴ Onder meer de 21e rapportage over de periode 1 oktober 2015 - 1 januari 2016; 22e rapportage over de periode 1 januari 2016 - 1 april 2016; 23e rapportage over de periode 1 april 2016 - 1 juli 2016, Augustus 2016.

De commissie voorspelde dat zolang de situatie met betrekking tot het personeel, zowel kwalitatief als kwantitatief, niet sterk verbeterd zou worden, de meeste onderwerpen van het plan van aanpak niet voor oktober 2016 afgerond zouden zijn. De Voortgangscommissie verwacht niet dat de gevangenis op eigen kracht tot een adequaat draaiende organisatie zal komen. De commissie meent dat tijdelijke deskundige externe ondersteuning nodig is om een positieve ontwikkeling in de gevangenis te bewerkstelligen. Er is een hernieuwd plan nodig om met hulp van buiten de organisatie de penitentiaire inrichting goed draaiend te krijgen. Volgens de commissie kan alleen dan de inrichting op een niveau worden gebracht dat aan CPT eisen kan voldoen. Aanbeveling van de commissie is om een deskundige in te schakelen om een revitaliseringsplan op te stellen.

Voorts is medio 2016 besloten om het werk van de Voortgangscommissie voort te zetten en de AMvRB 'Samenwerkingsregeling waarborging plannen van aanpak landstaken Curaçao en Sint Maarten' daartoe per 10 oktober 2016 met twee jaar te verlengen.⁵

2.3.2 Conferentie plannen van aanpak gevangeniswezen en Korps Politie Sint Maarten

Op 11 en 12 april 2016 heeft in Sint Maarten een conferentie plaatsgevonden met als doel de doorontwikkeling van onder meer de gevangenis te Pointe Blanche van een nieuwe impuls te voorzien. Tijdens de conferentie is gesproken over en een aanzet geschreven voor een notitie gericht aan het kabinet van Sint Maarten. In de notitie zijn voor de gevangenis concrete verbeteracties benoemd, die ertoe moeten leiden dat de plannen van aanpak alsnog kunnen worden afgerond.

2.4 Rapporten Raad voor de rechtshandhaving

2.4.1 Beveiliging van en veiligheid in de detentieinrichtingen Sint Maarten (2014)

In 2014 deed de Raad onderzoek naar de beveiliging van en veiligheid in de detentie inrichtingen Pointe Blanche en Simpson Bay. In dit rapport staan bevindingen die ook relevant zijn voor de huidige inspectie van de Raad. Er wordt onder meer melding gemaakt van de renovatie van de gevangenis in fasen. Voorts is aangegeven dat het aantal personeelsleden dat is belast met een taak in het kader van de bewaking 68 bedraagt. Hiervan zijn 21 personen structureel niet inzetbaar vanwege langdurige ziekte, medische uitzendingen en disciplinaire procedures. Daardoor is sprake van extreem veel overwerk. Er zou ook sprake zijn van een hoog kortdurend ziekteverzuim. Opgemerkt wordt dat het ziekteverzuim een integrale aanpak behoeft.

Voorts zou er sprake zijn van corruptief gedrag, maar dat wordt veelal niet geconcretiseerd. Objectieve gegevens waaruit een integriteitsprobleem kan blijken ontbreken goeddeels. Onzekerheid over het integriteitsprobleem doet niet af aan het effect daarvan. Er heerst onderling wantrouwen en een gevoel van onveiligheid onder het personeel.

Bij personeelsleden ontbreekt het aan vakkennis, wat leidt tot onvoldoende scherpheid en een onprofessionele omgang met gedetineerden. Het personeel wordt niet of nauwelijks in de gelegenheid gesteld om opleidingen of trainingen te volgen. Opleidingsplannen zijn niet tot nauwelijks tot uitvoering gekomen. Ook wordt aangegeven dat rechtspositionele aspecten demotiverend werken.

Werkinstructies blijken bij veel personeelsleden onbekend en indien zij deze wel kennen zijn ze niet leidend voor het handelen. Door de leiding wordt onvoldoende gestuurd op het handelen conform bestaande instructies.

2.4.2 Detentiecapaciteit in Sint Maarten (2013)

In zijn rapport inzake de detentiecapaciteit in Sint Maarten bracht de Raad in kaart hoeveel celplaatsen minimaal nodig zijn om in de behoefte aan celcapaciteit te voorzien. De berekening van de Raad leidde tot een indicatie dat in Sint Maarten behoefte bestaat aan ten minste 251 celplaatsen, terwijl dat er destijds 144 waren.⁶ Uitbreiding van de celcapaciteit is niet het enige antwoord op het probleem. De Raad meent dat het van groot belang is dat alternatieven voor gevangenisstraf ontwikkeld worden, en dat gebouwd wordt aan beleid dat de samenleving beveiligt tegen misdaad en jongere generaties in Sint Maarten kansen biedt.

⁵ Stb. 2016, 296.

⁶ In het jaarplan 2016 van de penitentiaire inrichting Sint Maarten staat een capaciteit van 134 mannen en 10 vrouwen.

2.5 Renovatie Pointe Blanche

De penitentiaire inrichting Pointe Blanche heeft in totaal 144 celplaatsen, 134 voor mannen en 10 voor vrouwen. Een deel van de renovatieplannen is reeds uitgevoerd. Er liggen nog plannen om twee extra verdiepingen te bouwen op de al bestaande celblokken. De eerste verdieping zal bestaan uit 40 cellen ofwel plek bieden aan 120 mannen. De verdieping daarop zal bestaan uit twee vleugels met 20 cellen ofwel 60 plaatsen voor jongvolwassenen en twee vleugels met ruimte voor activiteiten. Hiermee zal de totale capaciteit in de toekomst moeten toenemen tot 324 celplaatsen.

2.6 CPT bezoek 2014

In 2014 heeft het CPT wederom een bezoek gebracht aan Sint Maarten. In de rapportage doet het CPT onder meer verschillende aanbevelingen omtrent de rechtspositie en Personeel & Organisatie. In de hoofdstukken drie en verder zal hier nader op ingegaan worden.

Eén van de aanbevelingen van het CPT betrof het grenshospitium te Simpson Bay dat door de minister van Justitie tijdelijk als huis van bewaring is aangewezen. Ten tijde van dit huidige onderzoek van de Raad was niemand gedetineerd in het grenshospitium, waardoor de aanbeveling buiten beschouwing blijft. Het ministerie van Justitie vult in wederhoor aan dat deze locatie in beginsel ook niet meer als huis van bewaring in gebruik zal worden genomen.

2.5.1 Monitoring aanbevelingen CPT (>2016)

Zoals in hoofdstuk 1 reeds is vermeld besloot de Raad om aan het verzoek tot monitoring van de aanbevelingen van het CPT tegemoet te komen door inbedding daarvan binnen de reguliere activiteiten van de Raad. Onderstaand rapport is daar het eerste resultaat van.

3

Rechtspositie

3.1 Inleiding

Aan de hand van negen criteria uit het toetsingskader beoordeelt de Raad hoe het is gesteld met de rechtspositie van gedetineerden in de Pointe Blanche gevangenis en het huis van bewaring (hierna ook: Pointe Blanche gevangenis). Elke paragraaf begint met een korte toelichting op het criterium dat de Raad hanteert. Elk criterium is gebaseerd op (inter)nationale wet- en regelgeving en normen (zie bijlage 1). Daar waar van toepassing vermeldt de Raad de aanbeveling van het CPT en de reactie van de regering van Sint Maarten daarop. Vervolgens geeft de Raad zijn bevindingen weer. De paragraaf sluit telkens af met een conclusie en indien van toepassing een of meerdere aanbevelingen.

3.2 Rechtmatige insluiting

3.2.1 Criterium Raad

Gedetineerden dienen op basis van een rechtmatige titel te worden ingesloten. Het is daarom zaak dat een inrichting alle documenten rondom insluiting en identiteit goed controleert en vastlegt in het gedetineerden-dossier.

3.2.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten

Datum vrijlating

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that all prisoners be accurately informed of their release date from prison as soon as possible after their admission to prison, in light of the above remarks.

Reactie regering Sint Maarten

“The government endorses the importance of this recommendation. The government would add that it considers that detainees are already being notified accurately of the date of their release on parole. Nonetheless, this point will explicitly be brought to the attention of the Governor of the prison and remand center. It may also be noted that the new Criminal Code will modify the procedure for release on parole in a number of ways. For instance, the Criminal Code will no longer provide for release on parole after four-fifths of the sentence has been served. In principle, all detainees will be eligible for release on parole after they have served two-thirds of their sentence, provided the period of deprivation of liberty has lasted for at least six months. In addition, the advisory tasks and powers of the independent Central Probation Board (“the CCR”) are being strengthened. On the basis of article 1:32 of the new Criminal Code, the CCR will issue recommendations on a detainee’s release on parole.”

3.2.3 Bevindingen

Insluitingsdocumenten

Over het algemeen bereiken de insluitingsdocumenten de gevangenis gelijktijdig met de gevangene. De documenten worden door de gedetineerdenadministratie gechecked.

Het komt voor dat het vonnis nog niet beschikbaar is, maar deze wordt dan later – via de maatschappelijk werkster – alsnog aangeleverd door het Openbaar Ministerie. De maatschappelijk werkster zendt het vervolgens door naar de gedetineerdenadministratie.

JIS

Sinds het eerste kwartaal van 2016 heeft de p.i. de beschikking over een bedrijfsprocessen- systeem genaamd Justitieel Informatie Systeem (hierna ook: JIS), inclusief een (korte) procesbeschrijving. In het systeem kunnen onder meer persoonlijke data, medische gegevens en incidenten aangaande de gedetineerden geregistreerd worden. De twee medewerkers van de gedetineerdenadministratie zijn verantwoordelijk voor de inschrijving van de gedetineerden en moeten daarvoor de pc die zich in de remise bevindt gebruiken. Echter wordt tijdens de interviews aangegeven dat de twee medewerkers de persoonlijke inschrijving niet verzorgen totdat de 'kinderziektes' in het JIS zijn verholpen en zij daarna op de pc toegang hebben tot het nieuwe systeem. Het is niet bekend wanneer de fouten in het systeem gecorrigeerd zullen worden.

Intake

Het proces rond het vaststellen en verifiëren van de identiteit van de gedetineerde is niet vastgelegd. Momenteel draagt een bewaarder zorg voor de intake en vult hij samen met de gedetineerde een kort insluitingsformulier⁷ in. Er is geen register. Er worden geen foto's gemaakt en er wordt ook geen kopie van het identiteitsbewijs gemaakt in de weinige gevallen dat de gedetineerde daarover beschikt. Geïnterviewden geven aan dat gedetineerden vaak geen identiteitsbewijs bij zich hebben. De administratie ontvangt daarna alle documenten voor in het gedetineerdendossier. De door de administratie aangelegde of gemuteerde dossiers worden niet door een lid van het managementteam gecontroleerd en er vindt geen evaluatie van de werkwijze plaats. Na de intake wordt de persoon gefouilleerd in een afgesloten kamer. Eventuele preciosa worden in een speciaal daarvoor bestemde plastic zak gedaan en de gedetineerde ondertekent een formulier daaromtrent. De preciosa worden in een speciale kast bewaard, waarvan alleen de gedetineerdenadministratie de sleutel heeft.

Vrijlatingsdatum

De geïnterviewde gedetineerden geven aan dat het gebrek aan communicatie vanuit de gevangenis over de einddatum van hun detentie voor veel onduidelijkheid en onrust onder de gedetineerden zorgt. Er zouden gevangenen zijn waaraan geen einddatum is medegedeeld en er zouden foutieve data worden doorgegeven.

Met het JIS kan ook de vrijlatingsdatum van de gevangene berekend worden, wat handmatig werk van de medewerkers uit handen zal nemen. Echter blijkt de formule voor het berekenen van de einddatum van de gedetineerde foutief ingevoerd in JIS. Dit leidt ertoe dat de gedetineerdenadministratie de einddatum op basis van het vonnis handmatig berekend. Controle van de berekening vindt plaats doordat beide collega's de einddatum berekenen. Ook het ministerie van Justitie berekent zelf de einddatum. Het komt wel eens voor dat er een aantal dagen verschil zit tussen de einddata van de gevangenis en die van het ministerie.

Nadat het vonnis onherroepelijk is geworden informeren de maatschappelijk werkers de gedetineerde over de einddatum. Zij delen echter niet de exacte datum mee, maar de maand en het jaar van vrijlating. Dit is volgens de geïnterviewden om een vertraging in de gereedmaking van het ministerieel besluit van vrijlating van de gedetineerde of een negatief advies van het ministerie van Justitie op te kunnen vangen. Het ministerie van Justitie vult in wederhoor aan dat zowel mondeling als schriftelijk aan de gevangenis is aangegeven dat de exacte datum aan de gedetineerde dient te worden medegedeeld. Voorts geven zij aan dat een niet tijdig ontvangen vonnis of een vertraging in de gereedmaking van de benodigde documentatie door het ministerie, negatieve gevolgen heeft voor een goed verloop van het proces richting de einddatum van de voorwaardelijke invrijheidstelling⁸.

3.2.4 Conclusie

De Raad meent dat het insluitproces verbeterd kan worden, door niet alleen het proces vast te leggen, maar ook door de daarvoor verantwoordelijken hun taak te laten uitvoeren. Er is geen register, echter wordt op het insluitingsformulier een groot deel van de in de wet voorgeschreven gegevens genoteerd. De ontbrekende bij het voorgeschreven gegevens dienen volgens de Raad ook in het formulier opgenomen te worden. Voorts blijkt niet in alle gevallen bij de opneming van een persoon in de p.i. een vonnis voorhanden te zijn. De Raad meent dat in alle gevallen overeenkomstig de wet aan dit vereiste voldaan dient te worden.

⁷ Op het formulier wordt genoteerd: NAW-gegevens, geboorteplaats en -datum, nationaliteit, beroep, huwelijkse status, geloof en datum en uur insluiting.

⁸ De Raad voor de rechtshandhaving zal in 2017 een inspectie verrichten naar onder meer het onderwerp maatschappijbeveiliging waarbij ook gekeken zal worden naar de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Het daadwerkelijk gebruik kunnen maken van het JIS zal een positieve bijdrage leveren aan het proces, omdat het systeem voorziet in veel meer mogelijkheden en een uitgebreidere registratie dan thans. De Raad spoort de minister van Justitie dan ook aan om het er zo spoedig mogelijk toe te leiden dat de ‘kinderziektes’ in het JIS worden verholpen.

Het valt de Raad op dat de meningen verdeeld zijn over de vraag of de gedetineerden al dan niet worden ingelicht over hun einddatum. Dit is voor de Raad een indicatie dat in ieder geval de communicatie tussen de medewerkers van de gevangenis en de gevangenen voor verbetering vatbaar is. Voorts meent de Raad dat de door de gevangenis gegeven motivatie om een gedetineerden niet de exacte datum van vrijlating door te geven niet houdbaar is. p basis van het vonnis en de in het Wetboek van Strafrecht gestelde termijnen kan de exacte datum worden berekend, waarbij bij de mededeling daarvan aan de gedetineerde duidelijk de bepalingen over het uitstellen of achterwege laten van de VI door de minister van Justitie en het Centraal College voor de Reclassering zouden kunnen worden toegelicht. De Raad meent dat de exacte datum meegegeeld dient te worden.

De Raad concludeert dat de aanbeveling van het CPT over de einddatum nog steeds van toepassing is.

Tabel 1: Waardering rechtmatige insluiting

Aspect	Criterium	Waardering
Rechtspositie	Rechtmatige insluiting	

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

Licht groen » Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen

3.2.5 Aanbevelingen

- Zorg ervoor dat de gevangenis op korte termijn daadwerkelijk kan gaan werken met het JIS zodat dit onder meer het insluitingsproces, de registratie en de berekening van de einddatum ten goede komt.
- Bevorder dat alle insluitingsdocumenten tijdig voorhanden zijn.
- Leg het proces rond het vaststellen dan wel verifiëren van de identiteit van de gedetineerde vast, inclusief de wijze waarop en de middelen waarmee dit plaatsvindt.

3.3 Huisregels

3.3.1 Criterium

Een gedetineerde moet bij binnenkomst in een inrichting zoveel mogelijk in een voor hem begrijpelijke taal op de hoogte worden gesteld van zijn rechten en plichten. Daarbij moet ook duidelijk zijn hoe hij zich kan beklagen. Om die reden is de directeur van een inrichting verplicht om op grond van de wet huisregels vast te stellen. Het is eveneens van belang dat medewerkers van de inrichting met iedere nieuw binnengekomen gedetineerde een intakegesprek houden, waarin onder andere uitleg wordt gegeven over de interne gang van zaken en geldende regels.

3.3.2 Bevindingen

De door de Raad ontvangen huisregels in het Nederlands en Engels zijn niet van een datum voorzien, maar zien er overzichtelijk uit en de inhoud sluit aan bij de belangrijkste geldende wetgeving.

Uit de interviews komt naar voren dat de gedetineerden ontevreden zijn over de verstrekte informatie bij binnenkomst. Zij geven aan niet te worden geïnformeerd over hun rechten en plichten in de inrichting en dat hen geen huisregels worden overhandigd. De medewerkers van de gevangenis stellen juist dat de gevangenen wel worden ingelicht tijdens de intake en een schriftelijk exemplaar van de huisregels ontvangen. Tevens kan er volgens de medewerkers bij de bibliotheek een exemplaar worden opgevraagd.

Alle geïnterviewden geven aan dat de huisregels niet beschikbaar zijn op de verblijfsafdelingen en cellen. Dit is ook door de inspecteurs van de Raad waargenomen. Er vindt jaarlijks geen evaluatie van de huisregels plaats.

3.3.3 Conclusie

Nu de wet voorschrijft dat de huisregels beschikbaar moeten zijn in de talen Nederlands, Engels en Spaans, meent de Raad dat de huisregels alsnog in het Spaans vertaald moeten worden.

In paragraaf 3.1 heeft de Raad reeds aangegeven dat het intakeproces niet door de daarvoor verantwoordelijken wordt uitgevoerd. De Raad spoort de gevangenis aan om bij het beschrijven van het intakeproces bijzondere aandacht te besteden aan het informeren van de gedetineerden over de belangrijkste regels en te registreren dat een exemplaar van de huisregels is overhandigd aan de gedetineerde. Zo een beschrijving bevordert dat al het personeel dezelfde werkwijze hanteert en elke gedetineerde van dezelfde informatie wordt voorzien.

Tabel 2: Waardering huisregels

Aspect	Criterium	Waardering
Rechtspositie	Huisregels	

Licht groen » Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen

3.3.4 Aanbeveling

- Stel de huisregels conform de wet ook in het Spaans op.
- Besteed bij de beschrijving van het intakeproces aandacht aan het informeren van de gedetineerde en registratie daarvan.

3.4 Activiteitenprogramma

3.4.1 Criterium

Gedetineerden hebben recht op een aantal activiteiten, zoals dagelijks twee uur luchten, minimaal tweemaal per week drie kwartier sport, wekelijks bibliotheekbezoek, onderwijs en recreatie (minimaal zes uur per week waarvan ten minste twee blokken van twee uur aaneengesloten).

3.4.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten

Activiteiten

Aanbeveling CPT

The CPT reiterates its recommendation that activities for prisoners be further developed, with a view to ensuring that all prisoners (including those on remand) can spend a reasonable part of the day (i.e. 8 hours or more) outside their cells engaged in purposeful activities of a varied nature: work, preferably with vocational value; education; sport; recreation/association.

Reactie regering Sint Maarten

The government will look into the possibility of following up on this recommendation within the current financial constraints and having regard to the number of personnel working in the prison.

3.4.3 Bevindingen

Algemeen

Het tekort aan personeel, ernstige incidenten tussen gedetineerden en het bestaan van gangs in de gevangenis hebben een direct negatief effect op het activiteitenprogramma van de mannelijke gedetineerden. Uit de interviews komt het beeld naar voren dat het voorgaande in de dagelijkse gang van zaken betekent dat het programma steeds soberder wordt en de gevangenen steeds minder mogelijkheden biedt dan voorheen. De sportmogelijkheden worden beperkt, er is sprake van werkuitval en er is vrijwel geen toegang tot basiseducatie voor gedetineerden vanaf 24 jaar. De gedetineerden worden bij uitval van activiteiten niet gecompenseerd. Hoewel de veiligheid van gedetineerden en personeel voorop staat, leidt de huidige situatie ertoe dat de gedetineerden onevenredig veel uren op cel doorbrengen. Een aantal geïnterviewden merkt op dat de resocialisatie van gedetineerden hiermee ernstig in het gedrang komt.

Luchten, recreatie en sport

De gevangenen krijgen twee keer per dag de mogelijkheid om een uur te luchten. Er zijn vier luchtplaatsen, echter wordt er slechts één gebruikt wegens het tekort aan personeel. Het luchten vindt wegens veiligheidsredenen plaats per afdeling (het grootste gedeelte van de mannen zit op de vier afdelingen, elk bestaande uit twee gangen met elk vijf cellen). In de twee betreffende uren dienen de gevangenen te luchten, hun kleren te wassen en/of te sporten op de luchtplaats (basketbal of voetbal) of in de fitnesszaal. De luchtplaatsen zijn aan renovatie toe. In de fitnesszaal is een nieuwe vloer gelegd en de muren zijn geschilderd, echter zien de inspecteurs niet terug dat het (deels) gerenoveerd is. Hoewel de gevangenis een sport- instructeur in dienst heeft en voldoende ruimte heeft om sportactiviteiten te kunnen aanbieden, wordt volgens geïnterviewden hiervan slechts beperkt gebruik gemaakt wegens het tekort aan personeel.

Foto: luchtplaats

Voor het overige zitten de gedetineerden die niet werken het grootste gedeelte van de dag op hun cel, waarvan de deur van de gang beperkt open is. De recreatieve mogelijkheden zijn voorts zeer beperkt. De gevangenen kunnen domino of een kaartspel spelen. Afhankelijk van het aantal jaren straf kan een gevangene ook een televisie en een spelcomputer op cel hebben. De pooltafel, tafeltennistafel en voetbaltafel in een recreatieruimte zijn of geruime tijd kapot of vertonen mankementen. Er zijn geen middelen om ze te laten maken. De recreatieruimten zijn aan renovatie toe en worden (vrijwel) niet gebruikt. In een van de gangen is tevens een kleine ruimte beschikbaar die dient als kapsalon.

Bibliotheek

Er is een bibliotheek feitelijk bestaande uit een kast met (gedateerde) leesboeken in voornamelijk de Engelse taal. Er zijn ook een aantal boeken in het Nederlands. Er zijn zeer beperkt juridische en religieuze informatiebronnen aanwezig. Er zijn geen tijdschriften voorhanden, wel hebben de gedetineerden dagelijks de beschikking over een aantal kranten dat onder hen rouleert. Hoewel de gevangenen toegang hebben tot de biebel, geven de geïnterviewden aan dat de animo voor de bibliotheek onder de gedetineerden zeer laag is. Actualisering en uitbreiding van de collectie zou een oplossing zijn om de animo te verhogen, aldus een aantal geïnterviewden. Er is een beheerder werkzaam in de bibliotheek.

De bibliotheek fungeert ook als opslagruimte voor de goederen die de gedetineerden in de kantine kunnen kopen en voor de opslag van schoonmaakmiddelen. Voorts worden alle documenten (brieven) en goederen (bijvoorbeeld een playstation) van of voor gedetineerden in de bibliotheek op contrabande gescreend door de bibliotheek beheerder.

Arbeid

In de gevangenis is er aanbod van arbeid, maar het is niet voldoende om iedereen van werk te voorzien. Ook is niet iedereen geschikt om te werken. In de interviews wordt aangegeven dat men officieel gemiddeld 6 uur per dag kan werken in de keuken, de werkplaats, het naaiatelier, de huishoudelijke dienst en de bibliotheek. Ook is er een gedetineerdencommissie met een tweetal leden die zijn vrijgesteld van arbeidsplicht. Voorheen kon men ook handenarbeid doen en was er een tuin om in te werken.

Foto: Werkplaats en voormalige tuin

Meerdere geïnterviewden vertellen dat het werk geregeld uitvalt wegens tekort aan personeel. Op een enkeling na geven alle respondenten aan dat de gedetineerden dan geen vergoeding of andere compensatie krijgen ondanks dat de arbeid buiten hun schuld om uitvalt. De gedetineerden omschrijven het als: 'no work, no pay'.

Tijdens de rondleiding van de inspecteurs bij de werkplaatsen viel hen het volgende op en waarmee volgens de inspecteurs niet kan worden gewacht tot aan de volgende inspectie omtrent de interne veiligheid en maatschappijbeveiliging. Zeer verontrustend is het grote gat in de vervallen omheining van de gevangenis, welke zich pal naast de werkplaats bevindt en aldus directe toegang tot vrijheid biedt. Hierdoor worden niet alleen de ontsnappingsmogelijkheden zowel gedurende de arbeid als daarbuiten vergroot, maar ook de kans dat contrabande hun weg kunnen vinden naar de gevangenis.

Foto: Deel van de vervallen omheining naast de werkplaats

Opleiding

Voor veroordeelde jongvolwassenen tot en met 24 jaar is een speciaal opleidingsprogramma beschikbaar. Van maandag tot en met woensdag volgen zij in de ochtend- en middaguren les, waaronder wiskunde, engels, lezen, schrijven, talen, timmeren, lassen, koken, automonteur, computer en een General Educational Development-programma (GED). De lessen zijn op vrijwillige basis en zij krijgen een vergoeding van NAF 1,50 om de les bij te wonen. Na afronding van het lesprogramma ontvangen ze een certificaat. Door het volgen van de lessen missen de deelnemers het luchtvaart in de ochtend, echter kunnen ze nog wel luchten in de namiddag. De inspecteurs zijn zeer te spreken over het opleidingsprogramma, de lesmethodes en beschikbare materialen.

Foto: Klaslokaal jongvolwassen en lesmateriaal

De volwassenen kunnen alleen een GED-programma of computerles volgen. Een aantal respondenten geeft aan dat men voorheen een breder aanbod aan opleidingen had voor volwassenen.

3.4.4 Conclusie

Van een gebalanceerd activiteitsaanbod voor alle gedetineerden, waarbij zij ook de mogelijkheid hebben om adequaat menselijk en sociaal contact te hebben, is in de gevangenis slechts zeer beperkt tot geen sprake. Het minimum aantal uren aan activiteiten waar alle gedetineerden volgens (inter)nationale wet- en regelgeving en standaarden recht op hebben wordt momenteel in de gevangenis bij lange na niet gehaald. Op dit punt voldoet de gevangenis niet aan de (inter)nationale regels en standaarden. De Raad meent dat met de instandhouding van deze situatie de gevangenen alleen worden opgesloten. Hiermee wordt voorbijgegaan aan een van de kerntaken van de gevangenis. Deze taken behelzen naast opsluiting en huisvesting, de resocialisatie van de gedetineerde opdat zijn kansen vergroot worden om weer te kunnen deelnemen aan de maatschappij.

Problemen met betrekking tot personele aangelegenheden zouden geen weerslag moeten hebben op de continuïteit van het werk van de gedetineerde. In het geval de gevangene zich meldt voor de arbeid en de arbeid uitvalt buiten de schuld om van de gevangene dient hij volgens de Raad daarvoor gecompenseerd te worden.

De Raad meent dat de bibliotheek gedateerd is en toe is aan modernisering. Wellicht dat een samenwerkingsverband gesloten kan worden met de plaatselijke bibliotheek.

Bijzondere aandacht verdient volgens de Raad het opleidingsprogramma voor de jongvolwassenen. Het programma is volgens de Raad veelbelovend en de Raad ziet uit naar het effect daarvan. De Raad spoort de gevangenis dan ook aan om deze koers vast te houden en hoopt dat de reikwijdte ervan in de toekomst uitgebreid zal worden naar de volwassenen.

Aan de aanbeveling van het CPT omtrent een activiteitenprogramma is niet voldaan.

Tabel 3: Waardering activiteitenprogramma

Aspect	Criterium	Waardering
Rechtspositie	Activiteitenprogramma	

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

Rood » Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen

3.4.5 Aanbeveling

- Actualiseer de bibliotheek met in ieder geval actuele juridische bronnen en onderzoek of een samenwerkingsverband met de plaatselijke bibliotheek mogelijk is.
- Onderzoek of het wenselijk is om beleid vast te stellen over (financiële) compensatie van de gedetineerde in het geval het werk buiten zijn schuld om uitvalt. Indien het wenselijk wordt bevonden stel dan het beleid ook vast.

3.5 Accommodatie en hygiëne

3.5.1 Criterium

De accommodatie waar gedetineerden verblijven moet voldoen aan de daarvoor geldende standaarden en de leefomstandigheden in de inrichting moeten hygiënisch zijn.

3.5.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten

Verblijfsruimte gedetineerde

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that cells of 10 m² do not accommodate more than two prisoners, and ideally that they only hold one prisoner. Further, the Committee would like to be informed of the state of repair of the prison following the renovation work, including as regards the association and exercise rooms.

Reactie regering Sint Maarten

The renovation of Pointe Blanche Prison has now been completed. Changes include the repainting of the gymnasium, which has also been equipped with new fire extinguishers. The renovation plan did not include the refurbishment of the office of the Inmates Association. An effort will be made to see whether this room too can be renovated within the existing financial constraints. A start was made recently on the prison's expansion: two additional floors are being built onto the existing cell block. The government expects that this expansion will enable compliance with the CPT's recommendations regarding the minimum number of square metres per detainee.

Overbevolking gevangenis

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that the authorities of Sint Maarten adopt and implement a coherent strategy designed to combat prison overcrowding, taking due account of the relevant Council of Europe recommendations in this area, such as Recommendation R (99) 22 concerning prison population inflation; Rec (2000) 22 of 29 November 2000 on improving the implementation of the European rules on community sanctions and measures; Rec (2003) 22 on conditional release (parole); Rec (2006) 13 on the use of remand in custody; and Recommendation CM/Rec (2010) 1 on the Council of Europe Probation Rules.

Reactie regering Sint Maarten

The government acknowledges the shortage of cells noted by the CPT. Simply expanding the number of places for detention at Pointe Blanche Prison will not provide a structural solution to the problem of overcrowding in the detention facilities. The shortage of cells has been a focus of attention for some time. It is not only a problem in itself, but the overcrowding in the diverse detention facilities also puts pressure on a range of facilities within the justice system. In addition to the planned renovation and expansion of Pointe Blanche Prison, which will create a large number of cells, the increased use of electronic tagging can also help to solve the problem of overcrowding. With this in mind, a new electronic tagging system was recently procured, and the ankle tags for this system have since been delivered. This system was procured with a view to the long-term plan, and is therefore seen as a substantial structural investment.

With this innovation, electronic tagging will be used not only as a way of executing phased detention, but also as a way of suspending pre-trial detention. Suspended sentences can also help to alleviate the problem, with the St. Maarten Custodial Institutions Foundation (Stichting Justitiële Inrichtingen Sint Maarten) monitoring compliance with the attached conditions. Finally, it is also important that efforts continue to be made in St. Maarten to develop and implement preventive measures and programs. Notwithstanding the above, the primary principle, of course, is that detention is imposed only as a last resort.

3.5.3 Bevindingen

Officieel zijn er vier mannen afdelingen: jeugd (18-24), HvB (9 maanden - 4 jaar), langgestraften (>4 jaar) en preventief. Echter, door de kleinschaligheid en de aanwezigheid van gangs, komt het er in de praktijk op neer dat iedereen dicht op elkaar zit en veel contact heeft (ook jongvolwassen met volwassen mannen).

De uitbreiding van de gevangenis ligt al geruime tijd stil, waardoor vooralsnog geen extra celruimte voorhanden is. De gedetineerden zijn niet te spreken over de algehele hygiëne in de gevangenis. Zij verblijven met drie gevangenen op één cel, wat als zeer krap wordt ervaren. Zij hangen lappen stof en karton voor hun bed, wat volgens de inspecteurs begrijpelijk is, maar toch ook een veiligheidsrisico met zich meebrengt. In de cellen staat een stapelbed voor drie personen en er zijn geen stoelen of af te sluiten opbergruimten aanwezig. Volgens het ministerie van Justitie zijn er stoelen besteld. Tijdens de renovatie is het sanitair vervangen en zijn de tegels van de badkamer verwijderd. In de plaats daarvan zijn de vloeren van een coating voorzien. De gedetineerden menen dat de hygiëne door dit laatste is verslechterd. De gedetineerden hebben wel vrij toegang tot de wc en de douche waar een douchegordijn voor hangt. Er is nog een andere sectie met een aantal cellen, waarbij de douches zich buiten de cellen bevinden. Hier zijn de gedetineerden afhankelijk van de bewaarders voor toegang tot de douches.

Bij aankomst in de gevangenis ontvangt elke gedetineerde een laken en een sloop. Een handdoek en andere producten voor de persoonlijke verzorging dient de gevangene zelf aan te schaffen. Een keer per week is er een algemene schoonmaakdag voor elk van de vier afdelingen. De gedetineerden dienen hun cel en gang zelf schoon te maken. Ook moeten zij zelf hun eigen kleding en beddengoed met de hand wassen op de luchtplaats. De luchtplaats heeft schuilmogelijkheden en oogt vervallen. Voorts wordt aangegeven dat de tijdens de renovatie vervangen sloten van zeer slechte kwaliteit zijn. Het cilinder draait vaak door waardoor de sloten niet meteen geopend kunnen worden. Zowel de geïnterviewde gedetineerden als medewerkers zijn het erover eens dat dit de veiligheid bij calamiteiten ernstig in gevaar brengt.

Op een nieuw tapijt en wat schilderwerk na in de fitnessruimte, ogen zowel de fitnessruimte als de recreatieruimten niet gerenoveerd. Vooral de recreatieruimten dienen, mede uit het oogpunt van hygiëne, flink onder handen genomen te worden, aldus meerdere geïnterviewden en de waarnemingen van de inspecteurs. De keuken is wel geheel gerenoveerd, wat volgens geïnterviewden de hygiëne ten goede is gekomen.

Na de renovatie is er nog onafgerond werk achter gebleven en zijn er mankementen opgedoken. Gedurende het tweedaagse bezoek van de inspecteurs van de Raad was er een bedrijf aanwezig om een en ander te herstellen en af te maken.

3.5.4 Conclusie

De accommodatie waar de gedetineerden verblijven voldoet deels aan de daarvoor geldende standaarden. Verbetering is nodig op het gebied van de leefruimte per gedetineerde. Voorts verdienen de aankleding van de cellen (stoelen) en de algehele hygiëne in onder meer de recreatieruimten de aandacht.

Het bovenstaande toont volgens de Raad aan dat de geplande nieuwbouw dringend nodig is en op korte termijn van start zou moeten gaan. Hiermee zou deels de overbevolking van de gevangenis tegengegaan kunnen worden.

De Raad vraagt extra aandacht voor de problemen met de sloten. Het behoeft geen betoog dat niet goed werkende sloten in een gevangenis de veiligheid van zowel de gevangenen als het personeel ernstig in gevaar kan brengen in het geval van een calamiteit.

De aanbeveling van het CPT omtrent maximaal twee man op een cel is niet opgevolgd. Voorts is ook de aanbeveling aangaande het tegengaan van overbevolking in de gevangenis niet opgevolgd.

Tabel 4: Waardering accommodatie en hygiëne

Aspect	Criterium	Waardering
Rechtspositie	Accommodatie en hygiëne	

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

3.5.5 Aanbeveling

- Bevorder dat de nieuwbouw plaatsvindt, zodat de Sint Maartense gevangenis (beter) voldoet aan de (inter) nationaal geldende wet- en regelgeving en normen.
- Draag zorg dat de mankementen met betrekking tot de celsloten daadwerkelijk op zeer korte termijn worden verholpen.
- Draag zorg voor stoelen in de cellen.

3.6 Voeding en winkel

3.6.1 Criterium

De voeding die de inrichting verstrekt dient toereikend, verantwoord samengesteld, van voldoende kwaliteit en voldoende gevarieerd te zijn. Bij de voedselverstrekking moet rekening worden gehouden met medisch voorgeschreven diëten en met uit de godsdienst of levensovertuiging van gedetineerden voortkomende wensen. De inrichtingswinkel biedt een redelijk aanbod tegen prijzen die niet substantieel hoger zijn dan in de vrije samenleving.

3.6.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that the current approach to employing outside workers in the kitchen be reviewed, with a view to replacing them with inmates, thus enabling more funding to be spent on food stuffs and as a result providing a more varied diet to prisoners.

Reactie regering Sint Maarten

The government agrees with the CPT that working in the prison kitchen is a good daytime activity for detainees as well as cutting personnel costs. It can also contribute to detainees' resocialization. The government therefore looks favorably on this recommendation. In the meantime, a number of detainees is working in the kitchen.

3.6.3 Bevindingen

Dagelijks is er brood en een verse warme maaltijd beschikbaar. Er is publiek water beschikbaar en de gedetineerden kunnen ook zelf flessen water kopen. De maaltijden variëren volgens de geïnterviewde gedetineerden vrijwel niet. Zes dagen in de week staat kip of vis op het menu, meestal geserveerd met groenten en rijst en één dag in de week krijgen zij een ander soort vlees. Degenen die werken krijgen tussendoor nog een snack. Andere respondenten wijzen erop dat de kwantiteit en kwaliteit van het voedsel meer dan voldoende is, zeker in vergelijking met het regulier voedingspatroon van de bevolking van Sint Maarten. De inspecteurs hebben twee maal de (kip en vis) maaltijd geproefd en die voldeed qua samenstelling en hoeveelheid. Voorts wordt rekening gehouden met bijzondere voedingseisen vanwege geloof of medische indicatie. De gedetineerden hebben niet de mogelijkheid om zelf voeding te bereiden. Wel is er de mogelijkheid om te werken in de keuken. De samenstelling van het keukenpersoneel bestaat uit een deel gedetineerden en een deel extern ingehuurd medewerkers van een uitzendbureau. De keuken is een potentiële risicoplek voor contrabande. De gevangenis heeft hier oog voor en neemt aanvullende maatregelen, aldus gehoord door de inspecteurs tijdens de ochtendbriefing.

De gevangenen kunnen via een uitgeprinte lijst elke twee weken verschillende producten bestellen uit de op papier bestaande 'kantine'. Over het algemeen zijn de gedetineerden tevreden met het assortiment, echter zouden ze graag de prijzen naar beneden gesteld zien en meer gezonde producten op de lijst willen. De gedetineerdencommissie is over het laatste in overleg met de gevangenis. In de huisregels staat ook een toelichting over de kantine en voeding.

3.6.4 Conclusie

De verstrekking van voeding voldoet. Er wordt rekening gehouden met diëten. Ook de mogelijkheden tot aanschaf van producten voldoet. Er is een redelijk aanbod tegen prijzen die niet substantieel hoger zijn dan in de vrije samenleving.

Het CPT beval aan om de bemensing van de keuken te herzien. Hoewel de regering van Sint Maarten in haar reactie een voorstander was van deze aanbeveling, heeft de gevangenis ervoor gekozen om de huidige gemixte samenstelling van personeel te handhaven en dus niet volledig te vervangen door gedetineerden. De aanbeveling van de CPT is niet opgevolgd.

Tabel 5: Waardering Voeding en winkel

Aspect	Criterium	Waardering
Rechtspositie	Voeding en winkel	

Donker groen » Voldoet geheel aan de relevante normen en verwachtingen

3.7 Maatschappelijk contact

3.7.1 Criterium

Nationale en internationale regelgeving bepaalt dat gedetineerden contact kunnen hebben met verwanten, relaties en vertegenwoordigers van externe instanties. Dit kan door middel van bezoek, telecommunicatie en correspondentie. Op grond van artikel 24 van de Gevangenismaatregel kunnen gedetineerden eenmaal per twee weken gedurende een uur bezoek ontvangen.

3.7.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten

Bezoek

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that the relevant rules be amended so as to make it possible in appropriate cases to accumulate individual visit⁹ entitlements.

Reactie regering Sint Maarten

Aliens' family members can telephone the prison every Saturday, by appointment, to speak to the detainee concerned. The prison has not received any complaints in this connection. In addition, detainees themselves can telephone their relatives, even if the latter live abroad. Detainees are issued with a telephone card by prison staff; alternatively, the social worker contacts the family. Family members who are not resident in St. Maarten can visit the detainee at any time they wish during working hours, provided they can produce their ticket. The government therefore believes that the existing practice adequately complies with the CPT's recommendations, but it will see if any changes need to be made to the existing regulations in this connection.

Telefoneren

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that the card phones at Pointe Blanche be repaired. Further, access to a telephone should be improved at Simpson's Bay.

Reactie regering Sint Maarten

The renovation of Pointe Blanche Prison is now finished. During this renovation, unsatisfactory amenities were mended or replaced. The detention facility at Simpson Bay is currently closed and will in principle not be used anymore.

⁹ De aanbeveling van de CPT heeft betrekking op bezoek vanuit het buitenland.

3.7.3 Bevindingen

Bezoek en briefwisseling

Gedetineerden kunnen één maal per week op vaste momenten, inclusief het weekend, voor 30 minuten bezoek, waaronder hun kinderen, ontvangen. De gedetineerden vinden dat hun bezoekers doorgaans correct worden behandeld door de medewerkers. De bezoeker ruimte ziet er kaal uit en bevat uit veiligheidsoverwegingen minder tafels en stoelen dan voorheen. Het sanitair is voor het bezoek buiten gebruik. Tijdens het bezoek zijn er twee bewakers aanwezig en deze stellen zich diagonaal op. Er hangen camera's in elke hoek en er is een bureau waaraan een bewaarder kan plaatsnemen. De airconditioning produceert meer geluid dan normaal verwacht mag worden. In de huisregels staan de algemene regels met betrekking tot bezoek uitgelegd. Informatie omtrent de regels voor het bezoek hangt ook buiten bij de ingang van de gevangenis.

In het geval de familie van de gevangene buiten Sint Maarten woont, kunnen ze op vertoon van hun ticket een beroep doen op 'speciaal' bezoek. In die gevallen kunnen de familieleden buiten de reguliere bezoeken de gevangene bezoeken. Een aantal geïnterviewde gevangenen geeft aan dat als familieleden uit het buitenland komen, zij de gevangenen wel buiten de reguliere bezoeken kunnen bezoeken, maar niet alle dagen van hun verblijf. Bezoek zonder toezicht is niet mogelijk.

Verder is er op het terrein van de gevangenis een ruimte beschikbaar gesteld waar de advocaten met hun cliënten kunnen spreken. Op kosten van het gevangenschap kunnen de gedetineerden ook brieven verzenden. Tevens kunnen zij post ontvangen. Deze wordt eerst gescreend in de ruimte van de bibliotheek.

In de huisregels is niet opgenomen dat niet -autochtone gedetineerden contact kunnen opnemen met de diplomatieke of consulaire vertegenwoordigers van hun land. Een geïnterviewde geeft aan dat het voorkomt dat juist de diplomatieke of consulaire vertegenwoordigers zelf contact opnemen met de gedetineerden.

Telefoneren

Het betaalde telefoonsysteem in de celgangen is al geruime tijd buiten gebruik. Een respondent van het managementteam geeft aan dat alles gereed is voor installatie van de telefoons, echter moet het ministerie van Justitie eerst de betaling nog uitvoeren. De gedetineerden kunnen door middel van een afspraak met de maatschappelijk werkers bij haar op kantoor bellen op kosten van de gevangenis. De huisregels gaan nog uit van de situatie dat er een telefoonhok met telefoonkaarten beschikbaar is.

Media

Alle gevangenen kunnen door middel van kranten op de hoogte blijven van de actualiteiten in de vrije samenleving. Er zijn geen tijdschriften, internet of radio beschikbaar. Afhankelijk van het aantal jaren staf kunnen zij wel een televisie op cel hebben en zo het nieuws volgen.

3.7.4 Conclusie

De geboden bezoek- en contactmogelijkheden voldoen formeel aan de daaraan gestelde eisen. De Raad meent dat de bezoeker ruimte aandacht verdient, met name de zeer luidruchtige airco. De Raad meent dat zorg gedragen moet worden dat de telefoons weer gebruikt kunnen worden. De huidige oplossing duurt te lang voort en belast de maatschappelijk werkers volgens de Raad onevenredig. De maatschappelijk werkers dienen de bij hun functie behorende taken uit te voeren.

Aan de aanbeveling van de CPT omtrent bezoek vanuit het buitenland is voldaan. De betaalde telefoons zijn niet overeenkomstig de aanbeveling van de CPT gerepareerd.

Tabel 6: Waardering maatschappelijk contact

Aspect	Criterion	Waardering
Rechtspositie	Activiteitenprogramma	

Licht groen » Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen

Donker groen » Voldoet geheel aan de relevante normen en verwachtingen

3.8 Toegang zorg

3.8.1 Criterium

De inrichting biedt gekwalificeerde medische zorg, waaronder psychosociale en tandheelkundige zorg. Tevens is geestelijke verzorging beschikbaar die aansluit bij de godsdienst/levensovertuiging van de gedetineerden.

3.8.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten

Dokter en tandarts

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that the presence of the doctor at the prison be increased to the equivalent of a half-time position. Further, provision should be made for a dentist to visit the prison once a week and for the dentist's surgery to be properly equipped.

Reactie regering Sint Maarten

The government endorses the importance of good medical facilities in detention. In consultation with the governor of the prison and the remand center, consideration will be given to the feasibility of following this recommendation by the CPT, in particular as regards a properly equipped dentist's surgery in the detention facility. At a later stage, a dental care contract can be concluded with a dentist.

Medicatie

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that the authorities draw up a list of medication that should in every case be distributed by health-care staff (such as anti-psychotics, methadone and antiretroviral drugs) and to put in place procedures for the distribution of other medication that guarantees confidentiality. Further, the health-care service should ensure that the drugs chart, showing which prisoner was provided with which medication and when, is properly maintained, and that all missed medication dosages are recorded.

Reactie regering Sint Maarten

With regard to these recommendations, further consultations will be needed between the medical personnel, the doctor, and the governor of the prison and the remand center, to establish the extent to which registration by the doctor concerned complies with the CPT's recommendations and where improvements can be made.

Psychiatrische stoornissen

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that the Sint Maarten authorities take the necessary steps to ensure that prisoners suffering from a serious mental disorder are cared for in an adequately equipped hospital environment. Further, it would like to receive details of the treatment afforded to the above-mentioned prisoner since the time of the visit.¹⁰

Reactie regering Sint Maarten

St. Maarten does not yet possess a facility for detainees who are suffering from serious mental disorders. Such detainees receive care in the form of medication and additional supervision. If this proves insufficient, the Mental Health Foundation, for instance, is called in. In addition, it should be noted in this context that the countries within the Kingdom of the Netherlands concluded a mutual arrangement in 2014 on the mutual availability of detention capacity for prisoners on medical grounds or in connection with urgent security concerns. This mutual arrangement relates explicitly to situations involving severe psychiatric complications on the basis of which the continued detention of the person concerned in St. Maarten would be irresponsible. Transfer from the Caribbean to the European part of the Kingdom is only possible in cases in which no realistic alternative can be provided within the Caribbean part of the Kingdom. In consultation with the aforementioned Mental Health Foundation, the opening of a (private) facility for psychiatric patients is currently being considered.

¹⁰ De regering van Sint Maarten heeft het CPT reeds geïnformeerd over de betreffende gedetineerde, waardoor de Raad dit deel van de aanbeveling verder buiten beschouwing laat.

3.8.3 Bevindingen

De psycho-medische zorg is in de huisregels omschreven.

Medische dienst

De gedetineerden hebben gedurende de werkweek dagelijks toegang tot de medische dienst. Er zijn drie gekwalificeerde en ervaren verpleegsters die doordeweeks tijdens kantooruren aanwezig zijn in de gevangenis. De arts bezoekt eenmaal per week een middag de gevangenis. In de avond, nacht en in het weekend draaien de verpleegsters piket-diensten. Indien nodig komen zij naar de gevangenis, onderzoeken de gedetineerde en beslissen hoe verder. In spoedgevallen kan de arts altijd gebeld worden. De gevangene zelf komt nooit rechtstreeks telefonisch in contact met de arts. Bij afwezigheid van de arts is er een vervanger beschikbaar.

Van elke gevangene wordt een fysiek dossier bijgehouden. Een geïnterviewde geeft aan dat digitale registratie niet consequent gebeurt, omdat de computer het niet altijd doet.

Alleen de verpleegsters en de arts hebben toegang tot de afgesloten kast met medicatie. Het is tot nu toe niet voorgekomen dat medicijnen zoek zijn geraakt. Er is een algemene lijst van alle medicijnen die op voorraad zijn. Verder is geen lijst opgesteld met medicatie die alleen door de medische dienst mogen worden toegediend. Voor elke gedetineerde die medicijnen slikt, is er wel een medische lijst opgesteld met hun medicatie. Deze lijst wordt in hun dossier gevoegd en er wordt elke keer genoteerd welk medicijn is gegeven, op welk tijdstip en door wie. De medische dienst geeft aan dat alle medicatie uitsluitend door de verpleegkundigen worden uitgedeeld en dat alleen de verpleegsters en de arts weten welke medicatie er aan de gedetineerden wordt gegeven. De huidige werkprocedures van de medische dienst en arts zijn aldus niet herzien en/of aangepast, omdat zij al met een vaste procedure werken, aldus de geïnterviewden.

De afgezonderde gedetineerden worden niet per se dagelijks bezocht, echter grenst de gang van de afgezonderden aan de gang van de medische dienst, waardoor zij standaard dagelijks met elkaar in contact kunnen komen.

De ziekenboeg van de gevangenis wordt geregeld gebruikt om niet-zieke gevangenen tijdelijk of permanent onder te brengen in verband met de veiligheid. Op het moment van de inspectie van de Raad werden vier niet-zieke gedetineerden permanent in de ziekenboeg gehuisvest, waaronder een hoogbejaarde man.

De huisarts zelf houdt geen toezicht op de voedselvoorziening en de hygiëne, echter bezoeken de verpleegsters de keuken en geven adviezen met betrekking tot het eten.

Tandarts

Er is geen tandarts in dienst van de gevangenis en er is ook geen tandarts die de gevangenis bezoekt. De tandartsstoel midden in de kamer van het medisch personeel is al geruime tijd kapot. De gevangene dient op eigen kosten gebruik te maken van een externe tandarts.

Psycholoog/psychiater

Door middel van een doorverwijzing van de huisarts kunnen de gevangenen een psycholoog of psychiater raadplegen.

Gedragstoornissen

Ernstig gedragsgestoorden worden niet in een daartoe uitgeruste ziekenhuisomgeving verzorgd. Er zijn op dat gebied geen mogelijkheden (geen FOBA o.i.d.), waardoor zij noodgedwongen gemengd zitten met de 'normale' gevangenispopulatie. Tijdens de interviews wordt erop gewezen dat het personeel niet is opgeleid om te werken met deze doelgroep.

Normaliter bezoekt de *Mental Health Foundation* (MHF) de gevangenis, echter zijn de bezoeken na een recent incident met dodelijke afloop in de gevangenis in augustus 2016¹¹ omwille van de veiligheid enige tijd stopgezet. De bezoeken zijn inmiddels weer hervat. De MHF geeft aan zich zorgen te maken om hun veiligheid, omdat volgens hen niet alle bewakers op de hoogte zijn van de procedures met betrekking tot de bezoeken van de MHF.

¹¹ Op woensdag 31 augustus 2016 omstreeks 09:00 in de ochtend is in de Pointe Blanche gevangenis een gevangene in zijn cel doodgeschoten door een mede-gevangene.

Met uitzondering van crisis-interventies dient de MHF geen medicatie toe in de gevangenis, maar zij adviseren de verpleegsters wel over de te verstrekken medicatie.

Geestelijke zorg

De gevangenis beschikt over een kapel, welke in zeer slechte staat verkeert. De kapelaan in dienst van de gevangenis is overleden. Er is sindsdien geen vervanging aangesteld, waardoor deze bijeenkomsten geen doorgang vinden. Vrijwilligers van verschillende denominaties van buiten de gevangenis verzorgden wekelijks diensten, echter sinds het dodelijke incident in de gevangenis in augustus 2016 worden zij niet meer in de gevangenis toegelaten. Reden daarvan is dat wegens een tekort aan personeel de veiligheid niet gegarandeerd kan worden. Naast de diensten werd ook wekelijks bijbellen verzorgd aan zowel mannelijke als vrouwelijke gedetineerden. Als gevolg van het genoemde incident is de bijbellen aan de mannelijke gedetineerden ook in de wacht gezet. De animo voor geestelijke zorg is volgens alle geïnterviewden hoog. Een aantal respondenten geeft aan dat richting de gedetineerden slecht wordt gecommuniceerd over de stand van zaken ten aanzien van de geestelijke zorg. Individuele gesprekken met geestelijken vinden ook niet plaats. De muziekband van de gevangenis oefent nog wel drie keer per week in de kapel.

3.8.4 Conclusie

Het aanbod aan psycho-medische zorg voldoet deels. De kwaliteit van de in de gevangenis geboden gezondheidszorg door de medische dienst is vergelijkbaar met die van de vrije maatschappij.

De Raad meent dat het huisvesten van niet-zieken in de ziekenboeg een ongewenste situatie is.

De situatie ten aanzien van gedragsgestoorde gedetineerden is ongewijzigd. De Raad verwijst naar zijn rapport *'De behandeling van personen met een verslavingsprobleem of gedragsstoornis in de strafrechtsketen in Sint Maarten'* waarin de problematiek uitgebreid aan de orde is en waarvoor de daarin opgenomen aanbevelingen nog onverkort gelden.

Hoewel er verschillende activiteiten mogelijk waren met betrekking tot de geestelijke zorg, ligt alles voor de mannelijke gedetineerden stil. De Raad concludeert op basis hiervan dat de gedetineerden op het moment niet in staat worden gesteld om hun godsdienst of levensovertuiging individueel of gezamenlijk te belijden en te beleven. Dit terwijl de animo ervoor bovengemiddeld is.

Aan de aanbevelingen van het CPT omtrent de parttime inzet van een arts en het een keer per week bezoeken van de gevangenis door een tandarts is niet voldaan. Ook het voor de tandarts benodigde instrumentarium ontbreekt. Voorts is aan de aanbeveling van het CPT over de medicatie ook niet voldaan. Er is geen lijst opgesteld met medicatie die uitsluitend door de medische staf toegediend mag worden. Voorts is geen procedure vastgesteld voor het uitdelen van andere medicatie waarbij oog is voor de privacy van de gedetineerden in het licht van het beroepsgeheim van de arts. De medische dienst registreert wel welke medicatie wanneer is uitgedeeld aan wie. Hiermee voldoet het aan de aanbeveling van de CPT daaromtrent.

Tabel 7: Waardering toegang zorg

Aspect	Criterium	Waardering
Rechtspositie	Toegang zorg	

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

Licht groen » Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen

3.8.5 Aanbeveling

- Onderzoek of er op korte termijn een geestelijk verzorger in dienst kan worden genomen.

3.9 Sancties en maatregelen

3.9.1 Criterium

De handhaving van de orde en veiligheid in de inrichting dient proportioneel te zijn en in overeenstemming met (inter)nationale regelgeving en normen. Gedetineerden dienen vóór sanctionering te worden gehoord. Een op te leggen sanctie dient voor de gedetineerde begrijpelijk te zijn en opgelegd te worden door een daartoe bevoegde functionaris.

3.9.2 Bevindingen

In de huisregels zijn de gedragsregels en de disciplinaire straffen opgenomen. Na ontvangst van het rapport van de bewaarder en voor oplegging van een straf, hoort de leidinggevende de gedetineerde. De leidinggevende stuurt tevens het rapport naar de directeur.

De gevangenis hanteert een lijst met strafsancities waarop per overtreding het aantal celstrafdagen is gegeven. De meningen zijn verdeeld over de vraag of sanctionering al dan niet plaatsvindt door de directeur, zijn plaatsvervanger, door de directeur gemandateerden of door anderen. Het ministerie van Justitie geeft in wederhoor aan dat de gevangenis al eerder is gewezen op het toepasselijke wetsartikel. Meerdere geïnterviewden geven aan dat de sanctie geregistreerd wordt in het dossier van de gedetineerde.

Zoals eerder aangegeven in paragraaf 3.2 is het JIS beschikbaar voor de gevangenis, echter wordt er nog niet mee gewerkt waardoor er feitelijk nog geen nieuwe procedure voor registratie van disciplinaire straffen (en gebruik van geweld) wordt gebruikt.

3.9.3 Conclusie

Het sanctiebeleid van de gevangenis voldoet grotendeels aan de gestelde eisen en normen. De Raad meent dat zorg gedragen moet worden dat sanctionering altijd plaats vindt door de daartoe bevoegde persoon, zijnde de directeur of zijn plaatsvervanger.

Het CPT verzocht naar aanleiding van zijn bezoek in 2014 bevestiging dat het nieuwe registratiesysteem voor onder meer de disciplinaire straffen in gebruik is genomen.¹² Hoewel in de reactie van de regering van Sint Maarten¹³ in eerste instantie wordt aangegeven dat aan een systeem wordt gewerkt concludeert de Raad dat het nieuwe registratiesysteem voor onder meer de disciplinaire straffen (en het gebruik van geweld) nog niet in gebruik is door de gevangenis. De eerder in paragraaf 3.2.5 gedane aanbeveling over het daadwerkelijk werken met het JIS is ook hier van toepassing.

Tabel 8: Waardering sancties en maatregelen

Aspect	Criterium	Waardering
Rechtspositie	Sancties en maatregelen	

Licht groen » Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen

3.9.4 Aanbeveling

- Draag zorg dat sanctionering altijd plaatsvindt door een daartoe bevoegde functionaris.

¹² Verzoek CPT: *The CPT would like to receive confirmation that a new record keeping procedure for disciplinary offences and use of force is now in place.*

¹³ Reactie regering Sint Maarten: *'KPMG is currently developing a comprehensive information system to support personnel in their everyday duties. In addition, it will be possible to record various details and figures in the new system. The introduction of this information system will enable improvements to be made in certain areas, such as the streamlining of diverse procedures.'*

3.10 Klachtafhandeling en toezicht

3.10.1 Criterium

Gedetineerden kunnen zich bij de beklagcommissie uit de Commissie van Toezicht beklagen over hen opgelegde sancties en of maatregelen en over hun psycho-medische verzorging. De klachten worden in beginsel binnen twee weken afgedaan. De CvT kan daarbij gebruik maken van bemiddeling door de maandcommissaris die beziet in hoeverre, buiten een formele klachtprocedure om, aan de klacht tegemoet kan worden gekomen.

3.10.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that the Sint Maarten authorities review the current system of complaints, taking into account the above remarks.

Reactie regering Sint Maarten

On the basis of section 40 of the National Ordinance on Prisons, a detainee has a right to complain about the decisions referred to in that provision. The Prison Rules contain additional rules relating to the complaints procedure. The government will ask the governor of the prison and the remand center to notify detainees explicitly of the possibility of submitting a complaint when they are admitted to the facility. Forms must be made available to them for this purpose. In addition, consultations will take place with the Supervisory Committee of Pointe Blanche Prison, since the complaints procedure, and in particular the said committee's role in this procedure, needs further clarification.

3.10.3 Bevindingen

De regels omtrent de beklagcommissie en de klachtenprocedure zijn opgenomen in de huisregels.

De Commissie van Toezicht bestaat uit zeven personen, waarvan drie leden de beklagcommissie vormen. In de maandelijks vergadering doet de maandcommissaris verslag van zijn bezoeken aan de gevangenis en bespreken zij onder meer de uitspraken van de beklagcommissie.

De Commissie geeft aan dat zij de gestelde termijn van twee weken om tot een uitspraak te komen (vaak) niet behaalt, wegens redenen aan zowel de zijde van de gevangenis (uitblijven dan wel vertraagde reactie) als de Commissie (deelname aan de commissie is een nevenfunctie). Voorts komt uit de inspectie naar voren dat de communicatie tussen de Commissie en de gevangenis nog niet naar behoren verloopt. In één van de interviews wordt aangegeven dat bijvoorbeeld eerdere ontvluchtingen of een incident niet werden gemeld aan het toezichthoudend orgaan en dat aan verzoeken van de beklagcommissie aan de gevangenis om toelichting van beklagen niet of nauwelijks wordt voldaan. De aanwezigheid van de gevangenisdirecteur tijdens (een deel van) de vergadering van de CvT biedt de gelegenheid om alsnog (een deel van) de benodigde inlichtingen te verkrijgen. Wel ziet de Commissie de laatste tijd verbeteringen omdat zij van de gevangenis, in tegenstelling tot voorheen, correspondentie ontvangt over zaken die de CvT aangaan, zoals bijvoorbeeld een geplande zoeking of een *meeting* met de *inmates association*.

De maandcommissaris heeft altijd vrij toegang tot de gevangenis en houdt wekelijks spreekuur voor de gedetineerden. Aangegeven wordt dat steeds dezelfde klachten worden ontvangen over onder meer het grote aantal uren op cel ('*lock down*') en het ontbreken van activiteiten (rehabilitatie). De inspecteurs zagen in het gedeelte waar de gedetineerden verblijven een afgesloten brievenbus van de CvT hangen. De CvT geeft voorts aan dat zij ook een bemiddelende rol nastreven. Zij trachten binnen hun taken en bevoegdheden daar waar mogelijk een faciliterende rol te vervullen.

De CvT heeft eind oktober 2016 voor het eerst een verslag ingediend bij de minister van Justitie over haar werkzaamheden. In de periode van augustus 2015 tot september 2016 ontving de beklagcommissie in totaal 24 klachten, waarvan twaalf gegrond, acht ongegrond en vier niet-ontvankelijk zijn verklaard. Uit de interviews komt naar voren dat als beklag bij de Commissie is ingediend de sanctie opgelegd door de gevangenis ten uitvoer wordt gelegd, zonder de beslissing van de beklagcommissie af te wachten. In het geval de klager nadien in het gelijk wordt gesteld door de beklagcommissie volgt geen (financiële) compensatie. Tegen de beslissing van de Commissie kan een gedetineerde niet in beroep.

Er hebben vanuit het ministerie van Justitie geen gesprekken met de CvT plaatsgevonden over klachtafhandeling. De Commissie van Toezicht heeft op eigen initiatief getracht bij het ministerie van Justitie aan de bel te trekken over de detentieomstandigheden, waaronder het tekort aan personeel, de moeilijke omstandigheden waaronder zij werken en het gebrek aan activiteiten voor de gevangenen. De CvT zou graag een meer constructieve werkrelatie hebben met het ministerie dan thans het geval is. Met de beleidsafdeling van het ministerie heeft de CvT inmiddels een goede werkrelatie. Er heeft een vergadering plaatsgevonden en er is regelmatig mailcontact, aldus het ministerie in wederhoor. Voorts wordt aangegeven dat er vanuit het ministerie meer informatie verstrekt zou gaan worden aan de gedetineerden. Het ministerie vult in wederhoor aan dat drie bundels met alle voor de gedetineerden relevante wetgeving, inclusief het Voorwaardelijke invrijheidstelling (VI) beleid en de berichtgeving met betrekking tot afschaffing van verlof onder elektronisch toezicht (ET), aan de bibliotheek van de gevangenis ter beschikking zijn gesteld.

3.10.4 Conclusie

Elke gedetineerde heeft het recht om een klacht in te dienen of beklag te doen bij de beklagcommissie van de CvT. De Raad meent dat van een goed functionerende (interne) klachtenprocedure nog geen sprake is. Een goed functionerende (interne) klachtenprocedure begint bij een duidelijke op schrift gestelde procedure waarin onder meer aandacht is voor een heldere procedure, interne en externe communicatie en een gedegen registratie. Indien de interne communicatie en registratie niet op orde is, heeft dit (negatieve) gevolgen voor het verdere proces. Verontrustend vindt de Raad dat door de gevangenis onvoldoende gehoor wordt gegeven aan verzoeken tot toelichting aan de Commissie van Toezicht. De Commissie is grotendeels afhankelijk van inlichtingen van de gevangenis om tot een objectief oordeel te kunnen komen over een ingediend beklag. Het is dan ook zeer belangrijk dat de gevangenis oog heeft voor de rol die zij zelf speelt bij klachten en de rol van het CvT en de beklagcommissie. Voorts wordt aangegeven dat beslissingen van de directeur vaak tenuitvoer worden gelegd zonder de beslissing van de beklagcommissie af te wachten. De Raad meent dat de gedetineerden gewezen dienen te worden op de wettelijke mogelijkheid om aan de beklagcommissie te verzoeken de tenuitvoerlegging van de beslissing waarop het klaagschrift betrekking heeft geheel of gedeeltelijk te schorsen, zeker gezien (financiële) compensatie naderhand niet geboden wordt.

De commissie heeft dit jaar een verslag ingediend. De Commissie van Toezicht dient volgens de wet tweejaarlijks een verslag in te dienen bij de minister van Justitie.

Alhoewel een 24-tal gedetineerden de Commissie van Toezicht wist te vinden, vraagt de Raad zich wel af of het totaal aantal ontvangen klachten in een jaar een goede afspiegeling is van de klachten die gedetineerden (zouden kunnen) hebben. Volgens de Raad kan het derhalve geen kwaad om gedetineerden in ieder geval bij aankomst expliciet te wijzen op de klachtenprocedure en de beklagcommissie.

Aan de aanbeveling van de CPT omtrent het herzien van de klachtenprocedure is niet voldaan.

Tabel 9: Waardering beklag

Aspect	Criterium	Waardering
Rechtspositie	Beklag	

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

3.10.5 Aanbeveling

- Bevorder dat de Commissie van Toezicht tweejaarlijks verslag uitbrengt over haar werkzaamheden.

3.11 Conclusie Rechtspositie

De Raad heeft op basis van negen criteria gekeken naar de rechtspositie van gedetineerden. Bij de criteria met betrekking tot 'voeding en winkel' en 'maatschappelijk contact' wordt voldaan aan de gestelde eisen en normen. Voor de overige zeven criteria geldt dat er (aanzienlijke) ruimte is voor verbetering, waarbij voor vier criteria geldt dat zij voor verbetering sterk afhankelijk zijn van de ingebruikname van het Justitieel Informatie Systeem. De Raad maakt zich het meeste zorgen om de criteria met betrekking tot het activiteitenprogramma, de sancties en het beklag. De Raad concludeert dat de rechtspositie van gedetineerden over het algemeen genomen aldus niet tot onvoldoende is gewaarborgd in de Pointe Blanche gevangenis en huis van bewaring. De Raad benadrukt dat dringend noodzakelijk is dat aandacht is voor de verschillende onderwerpen om aan de (inter)nationale wetgeving en standaarden te voldoen. Hierbij geeft de Raad mee dat de gevangenis dit niet alleen kan en hulp nodig heeft van zowel het ministerie van Justitie alsook van de regering van Sint Maarten.

Tabel: waardering alle criteria

Aspect	Criterium	Waardering
Rechtspositie	Rechtmatige insluiting	
	Huisregels	
	Activiteitenprogramma	
	Accommodatie en hygiëne	
	Voeding en winkel	
	Maatschappelijk contact	
	Toegang zorg	
	Sancties en maatregelen	
	Beklag	

Rood » Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

Licht groen » Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen

Donker groen » Voldoet geheel aan de relevante normen en verwachtingen

4

Personeel en organisatie

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk bekijkt de Raad of de personeelsbezetting kwalitatief en kwantitatief op orde is, of er effectief wordt gecommuniceerd, of er integer gewerkt wordt en of er betrokkenheid is bij de organisatie doelstellingen. Ook gaat de Raad na in hoeverre de organisatie reflecteert op haar eigen functioneren.

4.2 Personele zorg

4.2.1 Criterium

De inrichting dient de personele inzet kwalitatief en kwantitatief op orde te hebben en de betrokkenheid van medewerkers bij de organisatie te stimuleren. De bezetting van functies dient in overeenstemming te zijn met de formatie. Medewerkers moeten functiegeschoold zijn en in staat zijn om hun functie optimaal te vervullen. Leidinggevenden laten zich bij medewerkers zien en tonen betrokkenheid bij het primaire proces. Het verzuim is op jaarbasis gemiddeld niet hoger dan 5%.

4.2.2 Aanbeveling CPT & reactie regering Sint Maarten

Capaciteit

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that the Sint Maarten authorities take the necessary measures to increase the number of prison officers employed as well as to develop the capacity and role of prison officers, in the light of the above remarks. In parallel, the amounts of overtime should be reduced and the levels of, and reasons for, absenteeism tackled.

Reactie regering Sint Maarten

The prison workforce is currently undergoing rationalization under the supervision of the Ministry of Justice, focusing on prison personnel who are inactive or whose dismissal has been requested. Once this operation has been completed, funds will be freed up to recruit and train more personnel. Hiring new personnel will make it possible to reduce the amount of overtime, besides which sickness and absenteeism are also expected to decline. These points will naturally continue to command attention.

Opleiding personeel

Aanbeveling CPT

The CPT recommends that all prison officers be offered regular in-service training.

Reactie regering Sint Maarten

Prison personnel receive annual courses and training sessions. The following courses are scheduled for 2015: first aid, emergency response, communication and motivation. The communication course will pay attention to matters including the proper way to treat detainees. The motivation course is expected to improve job satisfaction among the prison personnel.

4.2.3 Bevindingen

De onstabieleit van de regering heeft een negatief effect op de continuïteit van de gevangenis, aldus de directeur. Bij elke nieuwe minister van Justitie dient weer een aantal passen terug genomen te worden en weer van voren af aan begonnen te worden. Plannen en de uitvoering daarvan blijven liggen en er is geen duidelijke koers uitgestippeld voor de verdere ontwikkeling van de gevangenis¹⁴. Ernstige incidenten hebben hier niet of nauwelijks invloed op. Toegezegde steun van het bestuur blijkt vaak van (zeer) tijdelijke aard of geen doorgang te vinden.

¹⁴ In 2012 bijvoorbeeld heeft de afdeling personeel en organisatie van de gevangenis een beleidsnota geschreven betreffende de gewenste ontwikkelingsrichting van het gevang en de contouren van het gewenste beleid.

Onderbezetting

Het functieboek voor de gevangenis is tot op heden nog niet goedgekeurd door het bestuur. Deze stagnatie van in de rechtspositie werkt demotiverend onder het personeel.

Het personeelsbestand is zowel kwalitatief als kwantitatief niet op peil. De werving van nieuw personeel loopt vast door lange bureaucratische wegen, onvoldoende financiën en stagnering in de opschoning van het personeelsbestand. Voorts komt het ook voor dat er problemen zijn met de maandelijkse salarisbetalingen van nieuw personeel en zijn er ook ten aanzien van uitdientstredingen (grote) vertragingen. Volgens de door de gevangenis verstrekte gegevens¹⁵ bestaat het totale personeelsbestand thans uit 96 medewerkers. Van het totaal zijn er op het moment 10 personen elders werkzaam, hebben er 3 mensen een ontzegging van het terrein (disciplinair) en zijn er 14 werknemers langdurig ziek (waarvan meer dan de helft gevangenisbewaarder is). Dit betekent dat de daadwerkelijke bezetting uit 69 personen bestaat. Voorts is het managementteam niet op sterkte en zijn er een aantal belangrijke functies onvervuld.

Het ziekteverzuim is zeer hoog. De geïnterviewden geven aan dat er een ziekteverzuimbeleid is. De directeur vertelt dat door de Stichting Overheid Accountant Bureau (SOAB) een onderzoek is verricht naar het ziekteverzuim. Vervolgens is een strategie opgesteld, maar deze wordt door de betrokken instanties kennelijk niet gedeeld en gevolgd. In de praktijk blijkt dat het Uitvoeringsorgaan Sociale en Ziektekosten Verzekeringen (hierna ook: SZV) niet of onvoldoende op één lijn zit met de gewenste aanpak van de gevangenis. Dit resulteert in beslissingen van het SZV waaraan de gevangenis zich moet houden en die vaak niet overeenkomen met de gewenste aanpak van de gevangenis. Het ministerie van Justitie geeft in wederhoor aan dat het in januari 2016 met het SZV om tafel heeft gezeten. Tijdens het gesprek is het terugdringen van het ziekteverzuim besproken en de mogelijkheid dat SZV aangeeft of een arbeidsongeschiktheid werkgerelateerd is of niet. Het SZV zou een en ander intern bespreken. Het ministerie geeft aan dat het een tijd heeft stilgelegen, maar dat het onderwerp weer opgepakt zal worden. De directeur van de gevangenis is voornemens om zelf met het SZV om tafel te gaan zitten. Het niet constructief aanpakken van het ziekteverzuim heeft een negatief effect op de moraal en de perceptie van het personeel dat wel elke dag naar het werk komt.

Voorts komt uit de interviews naar voren dat er een groep mensen is die beperkt inzetbaar is en waarvoor met moeite andere werkzaamheden binnen of buiten de gevangenis gevonden kunnen worden. Dit levert problemen op in de dagelijkse gang van zaken van de gevangenis, omdat er juist mensen in de uitvoering benodigd zijn.

In de dagelijkse praktijk leidt het voorgaande ertoe dat om te zorgen voor enige continuïteit in de personeelsbezetting twaalf-uurs diensten gedraaid worden en dat vaak diensten gedraaid worden met onvoldoende bezetting. Op een normale werkdag komt het voor dat er geen supervisor zit in de bewakerspost (de 'pit' genaamd) en er dus geen continue zicht is op de ring waar alle gangen, waar de meeste gedetineerden verblijven, op uitkomen en op alle hekken die deze gangen afsluiten. De inspecteurs constateerden dat de monitoren in de 'pit' ook niet allemaal werken. Ook merkt een geïnterviewde op dat door het tekort aan personeel er weinig toezicht is op het personeel dat aanwezig en aan het werk is. Tevens vertelt een geïnterviewde dat door de onderbezetting het voorkomt dat het intercom systeem uitgeschakeld wordt. Tijdelijke geopperde oplossingen ten aanzien van het personeel, zoals de inzet van werknemers van andere gevangenissen binnen het Koninkrijk, lopen vast op financiën.

De voorgaande beschreven situatie resulteert immer nog in veel overwerk en overbelasting van het inzetbare deel van het personeel dat de organisatie niet in de steek laat en dagelijks trouw op het werk verschijnt. Deze mensen verdienen een uitdagende en veilige werkplek, aldus het management.

Kwaliteit

Een geïnterviewde wijst erop dat professionaliteit van het gevangenispersoneel positief bijdraagt aan een goed verloop in de gevangenis. Geïnterviewde gedetineerden geven aan dat het personeel er op het moment geen eenduidige werkwijze erop nahoudt.

¹⁵ Betreft oktober 2016.

Uit de inspectie volgt dat er aan het personeel nog steeds niet of nauwelijks (vervolg)opleidingen worden aangeboden wegens een tekort aan financiën. Ook wordt niet altijd de noodzaak van een opleiding ingezien door diegenen die het moeten accorderen. In het geval een opleiding wordt aangeboden, blijkt volgens geïnterviewden een aantal personeelsleden niet op te komen dagen. Dit wordt deels verklaard door inroostering wegens tekort aan personeel, maar ook door de mentaliteit van betrokkenen.

De sportinstructeur verzorgde de wekelijkse trainingen praktisch penitentiair optreden (PPO) aan het personeel en training van het interne bijstandsteam. Echter beide trainingen liggen op het moment stil. Aangegeven wordt dat het belang van sport voor een functie in de gevangenis onvoldoende wordt ingezien. Voorts komt uit de inspectie naar voren dat geen integrale beroepsvaardigheden trainingen worden gegeven en dat ook geen toets wordt afgenomen onder het gevangenispersoneel.

De medewerkers van het ingehuurd particuliere beveiligingsbedrijf zijn ongetraind en ongewapend. Ook is er onduidelijkheid over de bevoegdheden rond hun inzet in de gevangenis anders dan in de schiettorens of ter toegangscontrole.

Functioneringsgesprekken

De procedure is dat er jaarlijks een plannings-, midterm- en eindgesprek wordt gehouden met het personeel. Een medewerkster van personeelzaken stuurt 3 keer per jaar reminders hieromtrent per e-mail naar de leidinggevenden. Uit de interviews volgt dat de gesprekken wel worden gehouden, maar nog niet consequent door iedereen. Voorts is de kwaliteit van de rapportages nog niet bij iedereen op het gewenste niveau. Een aantal geïnterviewden wijst er ook op dat er gevallen zijn waarin mensen na hun beoordeling in 2015 op papier een periodiek erbij hebben gekregen, maar dit tot op heden niet in hun salaris is verwerkt. Dit terwijl de periodieken van collega's bij andere organisaties wel verwerkt zouden zijn. Ook deze specifieke situatie heeft een ontmoedigende werking ten aanzien van het personeel, aldus de respondenten.

Integriteit

Dit onderwerp wordt apart besproken in paragraaf 4.4.

4.2.4 Conclusie

De personele inzet van de gevangenis is zowel kwalitatief als kwantitatief niet op orde. Er is een tekort aan personeel, het langdurig ziekteverzuim bedraagt 15% en het personeel ontvangt onvoldoende opleiding en training van vaardigheden. De onderbezetting en het ziekteverzuim eisen niet alleen hun tol ten aanzien van het personeel zelf (overwerk, overbelasting en demotivatie), maar is ook van directe invloed op de dagelijkse gang van zaken in de gevangenis (o.a. geen toezicht en geen veilige werk- en leefsituatie). De Raad meent dan ook dat deze situatie onhoudbaar is en maakt zich ernstige zorgen over de werkomstandigheden van het personeel en de veiligheid van zowel het personeel als de gevangenen. De Raad benadrukt dat het – mede na alle (ernstige) incidenten, decennia aan rapportages en veelvuldige toezeggingen – tijd is voor actie. De gevangenis kan dit echter niet alleen bewerkstelligen. De Raad is van mening dat de opschoning van het personeelsbestand en het maken van afspraken met de SZV ten aanzien van het ziekteverzuimbeleid en het daadwerkelijk integraal uitvoeren daarvan een van de belangrijkste actiepunten is in de aanpak en het oplossen van het probleem ten aanzien van de onderbezetting en de daaruit voortvloeiende (extra) kosten. Vervolgens kan het nieuwe inrichtingspersoneel zorgvuldig geselecteerd en getraind worden. Dit laatste geldt uiteraard ook ten aanzien van het bestaand personeel, dat een achterstand heeft in opleiding en training van vaardigheden. De Raad meent voorts dat de betrokkenheid van medewerkers bij de organisatie thans onvoldoende wordt gestimuleerd. Dit terwijl er personeelsleden zijn die elke dag trouw op het werk verschijnen en hiermee de organisatie draaiend houden onder abnormale omstandigheden. De Raad heeft hier waardering voor en benadrukt dat onder meer deze werknemers het verdienen om te werken in een professionele en veilige werkomgeving. Zij verdienen het ook om op een positieve manier te worden betrokken bij de organisatie en in staat te worden gesteld om het maximale uit hun werk te halen. Dit komt niet alleen het personeel ten goede, maar ook de gehele organisatie.

Op grond van het voorgaande concludeert de Raad voorts dat aan de aanbevelingen van het CPT omtrent het personeel en opleiding daarvan anno 2016 niet is voldaan.

Tabel 11: Waardering personele zorg en -inzet

Aspect	Criterium	Waardering	
Personeel en organisatie	Personele zorg en -inzet		

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

Licht groen » Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen

4.2.5 Aanbeveling

- Draag binnen afzienbare tijd zorg voor opschoning van het personeelsbestand.
- Draag zorg voor een werkend ziekteverzuimbeleid.

4.3 Communicatie

4.3.1 Criterium

De inrichting dient actief met haar medewerkers en omgeving te communiceren. Medewerkers nemen om die reden deel aan werkoverleg. Het resultaat van dit overleg wordt vastgelegd en gedeeld. Zowel binnen als buiten de organisatie dient bekend te zijn welke koers de inrichting wil varen. De leiding communiceert om die reden actief met de medewerkers en ketenpartners.

4.3.2 Bevindingen

Uit de inspectie komt naar voren dat de communicatie zowel intern als extern niet naar behoren functioneert. Zowel de horizontale als de verticale communicatie binnen de gevangenis wordt beoordeeld als voor verbetering vatbaar. Dit geldt voor zowel de informatie-uitwisseling als ten aanzien van de bedrijfsvoering. Benodigde informatie komt niet of vertraagd aan bij de betreffende persoon of afdeling. Voorts laat ook de externe communicatie te wensen over. Er wordt onvoldoende openheid van zaken gegeven en gevraagde informatie wordt niet of vertraagd verstrekt.

Elke morgen wordt er een briefing gehouden door de directeur met het aanwezige kader. In de briefing worden bijzonderheden besproken aangaande de gevangenis, gedetineerden en werknemers. De directeur noteert hetgeen besproken is handmatig in een boek. Er worden geen digitale verslagen gemaakt voor diegenen die niet aanwezig waren. Voor het overige worden overleggen op alle niveaus over het algemeen niet structureel, maar meer naar behoefte georganiseerd.

Jaarlijks vindt er een bewaardersweek plaats waar de werknemers van de gevangenis met andere bewaarders binnen het Koninkrijk en andere landen ervaringen kunnen uitwisselen. De directeur geeft aan dat de bewaardersweek dit jaar op Sint Maarten heeft plaatsgevonden, maar dat niet iedereen van Sint Maarten heeft deelgenomen.

Gedetineerden geven aan dat de communicatie met en door de directeur niet goed verloopt. De houding van en de communicatie tussen werknemers en gedetineerden kan als afstandelijk worden getypeerd, uitzonderingen daargelaten. Voorts wordt er volgens de gedetineerden onvoldoende informatie aan hen verstrekt. Er is niet de interactie tussen gedetineerden en werknemers die verwacht zou worden in zo een setting, aldus respondenten. Opgemerkt wordt in de interviews dat als de algehele communicatie verbeterd zou worden, dit een positief effect zou hebben op het verloop van de werkdag.

Verder wordt door een deel van de respondenten de externe communicatie vanuit de gevangenis als slecht beoordeeld. Er wordt geen openheid van zaken gegeven aan de toezichthoudende instantie en de overdracht en (tijdige) verstrekking van informatie wordt als te beperkt beschouwd. Wel wordt aangegeven dat de gevangenis hieraan werkt en er verbetering is te zien in de afgelopen tijd.

4.3.3 Conclusie

De in- en externe communicatie van de gevangenis te Pointe Blanche functioneert niet naar behoren. Er ligt geen formele communicatiestructuur vast binnen de gevangenis. De Raad meent dat de gevangenis moet werken aan verbetering van zowel de interne als externe communicatie. De gevangenis heeft volgens de Raad reeds een stap in de goede richting gezet in de communicatie met de Commissie van Toezicht en spoort de gevangenis aan dit uit te breiden naar de eigen organisatie en externe organisaties. In paragraaf 3.2.5 heeft de Raad reeds een aanbeveling gedaan omtrent de algehele communicatie van het gevang. Deze geldt hier onverkort.

Tabel 12: Waardering communicatie

Aspect	Criterium	Waardering
Personeel en organisatie	Communicatie	

Rood » Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

4.3.4 Aanbeveling

- Bewerkstellig vastlegging van een formele communicatiestructuur die zowel de interne als externe communicatie ten goede komt.

4.4 Integriteit

4.4.1 Criterium

Medewerkers dienen hun functie integer uit te oefenen en binnen de inrichting is er aanhoudend aandacht voor het thema integriteit.

4.4.2 Bevindingen

Voor het gehele ministerie van Justitie is een gedragscode vastgesteld. De geïnterviewden zijn hiervan op de hoogte, hoewel een enkeling stelt dat de code aan een update toe is. Het concept-integriteitsplan voor de gevangenis verkeert al een aantal jaar in conceptvorm. Herziening van het plan vindt momenteel plaats door het ministerie van Justitie. De gevangenis beschikt over een vertrouwenspersoon. Volgens geïnterviewden hebben de personeelsleden een cursus integriteit gevolgd.

Uit de door de gevangenis verstrekte gegevens blijkt dat een aantal personeelsleden niet inzetbaar is wegens integriteitkwesities. Voorts komt uit interviews naar voren dat er niet alleen wantrouwen onder het personeel heerst, maar ook angst wegens de kleinschaligheid van het eiland en mogelijke bedreigingen. Bij zoekingen blijkt telkens contrabande aangetroffen te worden, waaronder drugs en/of mobiele telefoons, wat volgens respondenten doet vermoeden dat er personeelsleden betrokken moeten zijn bij het binnensmokkelen daarvan.

4.4.3 Conclusie

Binnen de gevangenis is aandacht voor integriteit, echter dient deze aandacht volgens de Raad vergroot te worden en structureler dan thans, plaats te vinden middels onder meer aandacht voor het onderwerp tijdens werkoverleg en meer training. De Raad meent dat de gevangenis dient te beschikken over een geupdate en vastgesteld integriteitsplan. De Raad heeft hier al in eerdere rapporten aanbevelingen over gedaan welke nog steeds gelden. De Raad ziet uit naar de inspanningen van het ministerie van Justitie daaromtrent en de daadwerkelijke handhaving van het plan.

Tabel 13: Waardering integriteit

Aspect	Criterium	Waardering
Personeel en organisatie	Integriteit	

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

4.5 Evaluatie

4.5.1 Criterium

De inrichting dient geregeld de verschillende aspecten van haar functioneren te evalueren door bijvoorbeeld toepassing van de regelkring plan, do, check, act. Zij stelt op basis van het resultaat daarvan beleid en uitvoering bij.

4.5.2 Bevindingen

De gevangenis hanteert niet met regelmaat een regelkring om haar functioneren te beoordelen en indien nodig bij te stellen. Medewerkers worden niet betrokken bij activiteiten die gericht zijn op evaluatie.

4.5.3 Conclusie

De gevangenis evalueert niet periodiek de verschillende aspecten van haar functioneren.

Tabel 14: Waardering

Aspect	Criterium	Waardering
Personeel en organisatie	Evaluatie	

Rood » Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen

4.5.4 Aanbeveling

Evalueer periodiek de verschillende aspecten van het functioneren van de gevangenis en stel zo nodig op basis van het resultaat beleid en uitvoering bij.

4.6 Conclusie organisatieaspecten

Het tekort aan personeel en opleiding, het gebrek aan communicatie, het integriteitsbeleid dat immer nog in conceptvorm verkeert, het ontbreken van een duidelijke koers van de gevangenis en de rol van de medewerkers daarbij beïnvloeden het functioneren van de organisatie als geheel nadelig en hebben een negatief effect op de kwaliteit van het primaire detentieproces. De Raad meent dat ook hier op korte termijn actie ondernomen moeten worden om weer een gezonde organisatie en werk- en leefomgeving te kunnen creëren. De gevangenis voert geen periodieke evaluaties uit waardoor zij niet actief is en niet in staat is om regelmatig haar eigen functioneren te beoordelen.

Tabel 15: Waardering alle criteria personeel en organisatie

Aspect	Criterium	Waardering
Personeel en organisatie	Personele zorg en -inzet	
	Communicatie	
	Integriteit	
	Evaluatie	

Rood » Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen

Oranje » Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

Licht groen » Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen

Donker groen » Voldoet geheel aan de relevante normen en verwachtingen

5

Monitoring CPT-aanbevelingen

Inleiding

Sinds 2007 is er door verschillende organisaties onderzoek gedaan naar de omstandigheden in de Pointe Blanche gevangenis en huis van bewaring te Sint Maarten. Daarbij werden reeds toen bij herhaling (ernstige) tekortkomingen geconstateerd. Meermalen zijn aanbevelingen gedaan ter verbetering van de situatie. Vanaf 2013 heeft de Raad voor de Rechtshandhaving inspecties verricht bij de gevangenis en het HvB. In de daarvan verschenen rapporten deed de Raad een twintigtal aanbevelingen. Alhoewel er medio 2013 een aanvang is gemaakt met renovatiewerkzaamheden en de eerste fase is afgerond, zijn de overige renovatie/nieuwbouwplannen anno 2016 reeds langdurig gestagneerd. Aan de opvolging van verdere aanbevelingen is evenmin gevolg gegeven. Het beoogde resultaat werd daarmee derhalve niet bereikt.

In de laatste inspectie (oktober 2016) van de Pointe Blanche gevangenis en huis van bewaring in Sint Maarten, constateert de Raad dat de gevangenis nog steeds geen vooruitgang boekt op cruciale terreinen. Het land Sint Maarten voldoet anno 2016 niet of onvoldoende aan (inter-)nationaal gestelde eisen en standaarden ten aanzien van de gevangenis. Met de huidige stand van zaken is er geen zicht op verbetering.

Incidenten

Het voorvallen van reeds meerdere (ernstige) incidenten had als een wake up call kunnen dienen om actie te ondernemen. De laatste incidenten uit 2016 betreffen een liquidatie met een vuurwapen binnen gevangenis-muren alsmede een ontsnapping van een zeer gevaarlijke gedetineerde. Zelfs dergelijke incidenten blijken het tij niet te kunnen keren. De Raad vraagt zich af wat nodig is, om dat wel te bewerkstelligen.

De bestuurlijke aandacht die in elk geval nodig is, blijkt vaak een waan van de dag en leidt niet tot maatregelen.

Het moet overduidelijk zijn dat de problematiek van de gevangenis de organisatie ver te boven gaat en die niet het hoofd kan bieden. Zelfs basale zaken die onmisbaar zijn voor de gesloten setting van een gevangenis ontbreken: van een functionele muur om het gevang, goed werkende sloten en werkende veiligheidsapparatuur, tot aan zaken die de organisatie van de gevangenis nodig heeft om een gezond leef- en werkklimaat te bewerkstelligen.

Daarnaast zijn er op zichzelf staande problemen. Er is een groot tekort aan voldoende en opgeleid personeel. Tenslotte is de afwezigheid van een consistent dag- en rehabilitatieprogramma een ernstige maatschappelijke tekortkoming.

De bevindingen en conclusies in deze inspectie, vormen een ernstige bedreiging voor de rechtsorde. De Raad wijst voorts op de ernstige gevolgen die deze problematiek zal vormen voor het land Sint Maarten en het Koninkrijk.

Het eerste van drie onderzoeken voor wat betreft de relevante aanbevelingen van het CPT, levert het volgende op.

Detentieomstandigheden

De leefruimte per gevangene is onveranderd. Tot op heden verblijven er nog immer drie gevangenen in elke cel, waar nog celinventaris (stoel) ontbreekt. De algehele hygiëne in een gevangenis is doorlopend een punt van aandacht. Ten tijde van het bezoek van de inspecteurs van de Raad vonden aanvullende werkzaamheden plaats ter afronding van de renovatie. Zowel de fitnessruimte als de recreatieruimte ogen ondanks kennelijke renovatie niet gerenoveerd. Voorts heeft de gevangenis ervoor gekozen om de maaltijden te laten bereiden door zowel externe ingehuurd als gevangenen werkzaam in de keuken. Hoewel er verschillende arbeidswerkzaamheden voorhanden zijn voor een deel van de gevangenispopulatie, vinden de werkzaamheden vaker dan normaal geen doorgang wegens een tekort aan personeel. Daarnaast worden geen tot onvoldoende activiteiten aangeboden aan de gedetineerden. Het gevolg van het voorgaande is dat gevangenen een onevenredig deel van de dag op cel verblijven, zonder een zinnige dagbesteding.

Er dient derhalve aandacht te zijn voor de detentieomstandigheden van gevangenen, zeker in het geval één van de kerntaken van de gevangenis, de rehabilitatie van gevangenen, onvoldoende aandacht krijgt.

Gevangenispersoneel

Er is een nijpend tekort aan personeel in de gevangenis. Dit leidt tot een onverantwoord grote inzet van het aanwezige personeel. En tot een feitelijke bezetting die niet in verhouding staat tot de gevangenispopulatie. Het ontbreekt aan (vervolg-)opleidingen. De stagnering in de rechtspositie, het tekort aan financiële middelen, het hoge ziekteverzuim en lopende integriteitskwesaties hebben een direct gevolg op de inzetbaarheid van personeel en het dagelijks functioneren van de gevangenis. Het behoeft geen betoog dat bij de beschikbaarheid van een handjevol bewaarders, het personeel niet toekomt aan een groot deel van haar taken en de veiligheid van alle aanwezigen in het gedrang komt. Andere gevolgen zijn veel overwerk en overbelasting van het personeel. De kwaliteit van het primaire detentieproces is daarom ernstig in het geding. Opschoning van het personeelsbestand en een sluitend ziekteverzuimbeleid zijn volgens de Raad de eerste stappen die gezet moeten worden richting een gezond personeelsbestand.

Om een professionele organisatie te bewerkstelligen dient al het personeel wel in staat te worden gesteld om de daarbij behorende opleidingen te volgen. Dit is thans niet het geval.

Gedetineerden

Uit het onderzoek van de Raad blijkt dat de gedetineerden ontevreden zijn over de gang van zaken in de gevangenis. Dit reikt van het kunnen bellen tot aan het gebrek aan activiteiten en gebrek aan communicatie. Gedetineerden hebben onder meer contact met de buitenwereld middels bezoeken. Ook is het mogelijk om 'speciaal bezoek' te ontvangen op vertoon van bepaalde bescheiden. De betaalde telefoons blijken al enige tijd buiten gebruik te zijn. Het alternatief, bellen op kantoor bij de maatschappelijk werkers, wordt niet als afdoende ervaren. De Raad constateert een gebrek aan zowel interne als externe communicatie binnen de gevangenis en beveelt verbetering aan. Dit komt onder meer de onduidelijkheid ten aanzien van de vrijlatingsdatum van gedetineerden ten goede.

Gezondheidszorg

De kwaliteit van de in de gevangenis aangeboden medische zorg is vergelijkbaar met die van de vrije maatschappij. Aandachtspunten zijn: de huisarts is maar één middag per week aanwezig in de gevangenis. Aandachtspunten zijn: de huisarts is maar één een middag per week aanwezig in de gevangenis. Een tandarts ontbreekt alsmede het nog benodigde instrumentarium. Aan de aanbevelingen van de CPT over het opstellen van een lijst van medicatie en procedures ten aanzien van de distributie van medicatie is niet voldaan. Geestelijke zorg wordt op het moment niet geboden in de gevangenis, terwijl de animo ervoor hoog is. De geestelijke zorg wordt sinds de liquidatie niet meer toegestaan, omdat de veiligheid niet gewaarborgd kan worden.

Voor wat betreft gedragsgestoorde gedetineerden is de situatie ongewijzigd. Er is geen adequate omgeving om hen te verzorgen. Het personeel is niet opgeleid om te werken met deze doelgroep.

Klachtprocedure

Van een goed functionerende (interne) klachtprocedure is nog geen sprake. Benodigd is een duidelijke procedure. De toezichthoudende rol van de Commissie van Toezicht komt langzamerhand beter op gang, waarbij het belangrijk is dat de gevangenis haar rol hierbij inziet en de beklagcommissie tijdig van de benodigde informatie voorziet. De Raad constateert dat hieraan gewerkt wordt.

Registratie en informatiedeling is binnen elke organisatie belangrijk, dit is niet anders in een gevangenis. Het nieuwe registratiesysteem, Justitiële Informatie Systeem, is beschikbaar gesteld aan de gevangenis, echter is het nog niet in gebruik wegens 'kinderziektes' die al tamelijk lang duren. Hierdoor wordt informatie, zoals die van de intake en van klachten, nog niet in een centraal digitaal systeem geregistreerd.

CPT

In zijn inspectie in Sint Maarten betreffende de aspecten rechtspositie en Personeel & Organisatie heeft de Raad dertien aanbevelingen van de CPT betrokken. Uit het voorgaande concludeert de Raad dat het Land Sint Maarten aan vrijwel geen een van de aanbevelingen van de CPT heeft voldaan. Als gevolg hiervan doet de Raad in zijn inspectie opnieuw aanbevelingen, waaronder de opvolging van voorgaande aanbevelingen.

Tot slot

Er dient meer aandacht te zijn voor de verplichtingen van het land Sint Maarten op het gebied van detentie. Op verschillende vlakken dient het nodige te gebeuren om een positief detentieklimaat te creëren. Als de basis van het gevangenisstelsel niet solide is, komt de veiligheid van personeel, gedetineerden en de maatschappij in het geding en valt ook niet te verwachten dat de gedetineerden gerehabiliteerd uit de gevangenis komen. Zonder de nodige ondersteuning en bestuurlijke aandacht staat de gevangenis voor een onuitvoerbaar taak. De Raad betwijfelt of het land Sint Maarten in dit stadium zelfstandig is opgewassen tegen de voor haar liggende uitdaging.

Bijlage 1: Lijst van gebruikte (inter)nationale wetgeving en normen

- Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners.
- European Prison Rules.
- Standards and recommendations of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment.
- Landsverordening van de 13e december 2012 houdende vaststelling van een nieuw Wetboek van Strafrecht (Wetboek van Strafrecht).
- Landsverordening van 5 november 1996 houdende vaststelling van een nieuw Wetboek van Strafvordering (Wetboek van Strafvordering).
- Landsverordening tot vaststelling van beginselen van het gevangeniswezen (Landsverordening beginselen gevangeniswezen).
- Landsverordening materieel ambtenarenrecht.
- Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, houdende vaststelling van de Gevangensmaatregel (gevangensmaatregel).
- Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regelende de instelling van cursussen ten behoeve van de ontwikkeling van gedetineerden.
- Reclasseringsbesluit 1953.
- Ministeriële regeling houdende vaststelling van een huishoudelijk reglement voor gestichten als bedoeld in de Landsverordening beginselen gevangeniswezen (Huishoudelijk reglement penitentiaire inrichtingen).

Colofon

Raad voor de rechtshandhaving
Charles Vogesstreet 7 | Joeliva building Philipsburg | Sint Maarten
www.raadrechtshandhaving.com

December 2016 | 100196